

ભક્તિગુણ ધરણાં (ભાગ ૧-૨) માં સ્તોત્ર
સ્તવન ચોવીશીઓના વિશિષ્ટગુણો:

(પ્રથમ ભાગ)

- (૧) પૂ. શ્રી આનંદઘનનંદ મ. કૃત સ્તોત્ર. સ્તોત્ર
આ ચોવીશી શાસ્ત્રપર, ઉચ્ચ સ્તુતિ
સર્વોત્તમ છે.
- (૨) પૂ. ઉપા. શ્રી પદ્માવિજયનંદ મ. કૃત સ્તોત્ર.
જેમાં અપૂર્વ ભક્તિગુણ, સ્તુતિ
વર્ણવેલ છે.
- (૩) પૂ. ઉપા. શ્રી યદુવિજયનંદ મ. કૃત સ્તોત્ર.
ચોવીશી.
જેમાં મેવા, પ્રીતિ, સ્તુતિ, સ્તુતિ, સ્તુતિ
ભાષામાં સ્તુતિ, સ્તુતિ, સ્તુતિ, સ્તુતિ
ગંભીર છે.
શ્રી ધર્મનંદ સ્તુતિ
શ્રી શાંતિનંદ સ્તુતિ
શ્રી અનંતનંદ સ્તુતિ
શ્રી નૃસિંહનંદ સ્તુતિ
શ્રી હરિનંદ સ્તુતિ
શ્રી સુભદ્રા સ્તુતિ
- (૪) પૂ. કૃત સ્તોત્ર. સ્તોત્ર
સ્તોત્ર
સ્તોત્ર
સ્તોત્ર

• શ્રી મુનિમુન્નત „ „ નિગોદનું સુંદર વર્ણન.
• શ્રી નમિનાથ „ „ આત્મ-તત્ત્વનું શુદ્ધ સ્વરૂપ.

(૮) પૂ. ઉપાધ્યાય જ્ઞાનવિજયજી મ. ફૂલ સ્તવન ચોવિંશી.
આ ચોવિંશીમા વિસિષ્ટ શૈલિમાં અદ્ભુત રીતે ભકિતરસ
પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રીએ દાખ્યો છે, છતાં વિસિષ્ટ સ્તવનો નીચે
મુજબ છે.

* શ્રી ઋષભદેવ જિન સ્તવન—ભકિતનું મહત્ત્વ
* શ્રી અભિનંદન „ „ આધ્યાત્મિક ઉપાલભ.
• શ્રી મુખતિનાથ „ „ શબ્દ-અમક તથા દેવાનો
ભકિતયોગ તથા પિંડસ્થ
ધ્યાનવિચાર.

* શ્રી પદ્મપ્રભ „ „ પદ્મ „ „
* શ્રી મુપાર્થનાથ „ „ રૂપસ્થ „ „
* શ્રી ચંદ્રપ્રભ „ „ રૂપાતીત „ „
* શ્રી શ્રેયાંસનાથ „ „ ૮ પ્રાતિહાર્ય-વર્ણન તથા
આધ્યાત્મિક-ખેતીનું વર્ણન
* શ્રી વિમલનાથ „ „ પ્રભુજીને મનમા પદ્મરાવવાની
અદ્ભુત વાત.
• શ્રી મુનિમુન્નત „ „ પ્રભુની નિષ્કારજ-ઉપકારિતા.
• શ્રી નેમિનાથ „ „ કમ-તાસનાનો અદ્ભુત
આધ્યાત્મિક વિજય
* શ્રીપાર્થનાથ „ „ દેવતત્ત્વનું અદ્ભુત વર્ણન
* શ્રીમદ્દાવીરસ્વામી „ „ ક્ષપક-શ્રેણિનું અદ્ભુત વર્ણન

(૯) શ્રી જ્ઞાનવિમલ સૂરિ મ. ફૂલ સ્તવન ચોવિંશી.

પૂ. ખ્યાતયોગી આચાર્યશ્રીએ આખી ચોવિંશીમા અદ્ભુત
તરવા વર્ણવ્યાં છે, જેમાં ખાસ કરી નીચેનાં સ્તવનો
વિસિષ્ટ છે.

- (૮) શ્રી અનંતનાથ „ „ પ્રમુખી સર્વોત્તમનાનો ચિનાર.
 (૯) શ્રી શાંતિનાથ „ „ જૈનવંદન-ભાષાનાં ૧૦ ત્રિકોની
 સુદર ગુચ્છી.
 (૧૦) શ્રી અરનાથ „ „ ૧ થી ૨૪ સંખ્યાના ધોરણે
 આધ્યાત્મિક-સંકેત ૩૫ દોષ
 ગુણનું વર્ણન
 (૧૧) શ્રી મહાવીર „ „ સંક્ષિપ્ત જીવન-પ્રસંગો
 (૧૭) શ્રી જિનવિજયજી મ. કેત બીજી સ્તવન ચોવિશી.
 પૂજ્યશ્રીએ ભક્તિયોગને રમનરમ્યો બનાવનાર કેટલાક
 શાસ્ત્રીય તત્ત્વોને બાળભાગ્ય રીતે રણ કરનારી સૌંદર્ય
 બનાવેલ આ ચોવિશીના કેટલાક વિશિષ્ટ સ્તવનો,
 ૦ શ્રી સંભવનાથ પ્રભુ સ્તવન—સંસારની રખડપટ્ટીનું
 વર્ણન
 * શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન સંછનનું આધ્યાત્મિક રહસ્ય.
 * શ્રી સુમતિનાથ „ „ પામળી સંખ્યાએ પ્રમુખું
 વિશિષ્ટ મહત્ત્વ.
 * શ્રી પદ્મપ્રભ „ „ અંતરંગ-ચતુષ્કોના ભાવ-
 ગુહનું આધ્યાત્મિક વર્ણન
 * શ્રી સુપાર્થનાથ „ „ આધ્યાત્મિક-જિનાસથનું ભવ્ય.
 ૩૫૩.
 * શ્રી વાગુપૂજ્ય „ „ મન-મંદિરની પચરામણીનું
 સુંદર સ્વરૂપ.
 * શ્રી અનંતનાથ „ „ આઠ પ્રતિદ્વાર્ણનું વર્ણન તર
 જિનવાર્ધનું સુંદર ૩૫કાલ
 વર્ણન.

- (૮) શ્રી અનંતનાથ " " પ્રમુખી સર્વોત્તમનાનો ચિતાર.
- (૯) શ્રી શાંતિનાથ " " કૈવર્યદન-આખ્યાનાં ૧૦ ચિત્રોની
સુંદર મુદ્રણી
- (૧૦) શ્રી અરુનાથ " , ૧ થી ૨૪ સંખ્યાના ધોરણે
આધ્યાત્મિક-સંકેત ૩૫ દોષ
મુજુતું વર્ણન
- (૧૧) શ્રી મહાવીર " " સંક્ષિપ્ત જીવન-પ્રસંગો
- (૧૭) શ્રી જિનવિજયજી મ. કૃત બીજી સ્તવન ચોવિશી.
પૂજ્યશ્રીએ ભક્તિયોગને રમતરબોજી બનાવનાર કેટલાક
શાસ્ત્રીય તરવોને બાળબોળ રીતે રજુ કરનારી શૈલિમાં
બનાવેલ આ ચોવિશીના કેટલાક વિશિષ્ટ અરનો
- ૦ શ્રી સંબવનાથ પ્રભુ સ્તવન—સંસારની રખડપટ્ટીનું
વર્ણન
- શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન ત ૭૦૦ આધ્યાત્મિક રહસ્ય.
- ૧ શ્રી મુખતિનાથ " " પાત્રની સંખ્યાએ પ્રમુખું
વિશિષ્ટ મહત્ત્વ.
- ૨ શ્રી પદ્મપ્રભ " " અતરંગ-શુભોના ભાવ-
મુદ્રનું આધ્યાત્મિક વર્ણન
- ૩ શ્રી મુખાર્ધનાથ " " આધ્યાત્મિક-જિનાસયનુ ભવ્ય.
૩૫૩.
- ૪ શ્રી વામુપૂજ્ય " " મન-મંદિરની પથરામણીનું
સુંદર અવરૂપ.
- ૫ શ્રી અનંતનાથ " " આકે પ્રતિદર્શનું વર્ણન તથા
જિનવાણીનું સુંદર રૂપકાત્મક
વર્ણન.

(૧૬) શ્રી માહનવિજયજી મ. હૃત સ્તવન ચોવિસો.

વર્તમાનકાળની બધી ચોવિસીમાં પ્રભુ પદ્મજી સાથે ભક્તિયોગના ગાનમાં એકાકાર જાણી વહે કરવા રૂપે વિવિધ લટકા અને મીઠા દ્રવ્યો મૂલ્યવનારા રાખેલા વાક્યોથી શ્રાવણી થઈ એવા પ્રયત્ન સર્વોત્કૃષ્ટ છે.

આ ઉપરથી આના કર્તા શ્રીમાદન સ્તવન
“ લટકાળા ” એ ઉપનામથી પ્રસિદ્ધ થઈ તે
આખી ચોવિસી પ્રયત્ન અર્થજનક થઈ રહે

(૨૦) શ્રી રામવિજયજી મ. હૃત સ્તવન ચોવિસો.

પૂ. ઉપા. શ્રી વિમલવિજયજી મ. હૃત સ્તવન
રામવિજયજીમ. જનાવેલી નિર્મલ સ્તવન
તત્ત્વજ્ઞાન સાથે ભક્તિરસમાં એવા રસ એવા
વિશિષ્ટ સ્તવનો—

શ્રી મુખાર્થનાથ પ્રભુજીનાથ સ્તવન

* શ્રી વિમલનાથ

* શ્રી કુંજનાથ

* શ્રી અરનાથ

૧)

૧૨

૧૩

૧૪

(૨૧) શ્રી રામવિજયજી મ. હૃત સ્તવન ચોવિસો.

પૂ. શ્રી મુખાર્થનાથ પ્રભુજીનાથ સ્તવન
મ. ની જનાવેલી નિર્મલ સ્તવન
બરપર આ ચોવિસી સ્તવનો—

૨)

૧૫

* શ્રી નમિનાથ " " વર્તમાન આત્મસાત્તુ વર્ણન.

(૨૩) શ્રી ન્યાયસાગરજી મ. કૃત સ્તવન ચોવિંશી.

પૂ. ન્યાયસાગરજી મ. શ્રીએ શબ્દ-રચનાની દૃષ્ટિએ
અદ્વૈતા શબ્દોવાળી રચનારૂપે બનાવેલ આ ચોવિંશી ખૂબજ
ભાવન બીજ છે.

આનાં વિશિષ્ટ સ્તવનો-

* ઓ સ ભિવનાથજિન સ્તવન મનમ દિરખા સાવપૂજનું ક-
અદ્ભુત સ્વરૂપ.

* શ્રી મુવિધિનાથ " " શ્રી તીર્થંકર પરમાત્માનું નય-
સાપેક્ષરૂપે સર્વદેવમયપદ્મું

* શ્રી વિમલનાથ " " ભાવ પૂજનુ સક્ષિપ્ત સ્વરૂપ

* ઓ ધર્મનાથ " " ધર્મ શબ્દના ચાર નિરૂપણુ
વર્ણન

લાંછન રહસ્ય ગર્ભિત

(૨૪) શ્રી ન્યાયસાગરજી મ. કૃત સ્તવન ચોવિંશી (બીજી)
વર્તમાન કાળે ઉપજીવ્ય સઘળી ચોવિંશી ઝોમાં આ
ચોવિંશી પ્રભુજીના લાંછનોના આધ્યાત્મિક રહસ્યને
સમજાવનાર તરીકે ખૂબજ મહત્ત્વની છે.

એ અપેક્ષાએ આ ચોવિંશી ખૂબ અગત્યની છે.

(૨૫) શ્રી પદ્મવિજયજી મ. કૃત સ્તવન ચોવિંશી (પહેલી)

આ ચોવિંશીની અપૂર્વ વિશિષ્ટતા એ છેકે-પ્રભુજીના પાંચ
કલ્યાણકોની તથિએ, સરીરનો વર્ણ, અને આયુ આ ત્રણ
ખાખતો માત્ર પાંચ ગાથાના દરેક સ્તવનમાં સંક્ષેપમાંજ
સરળ મુદી છે.

(૨૬) શ્રી પદ્મવિજયજી મ. કૃત સ્તવન ચોવિંશી (બીજી)

આ ચોવિંશી આધ્યાત્મિક શૈલિએ ગૂઢ ભાવજર્વા શબ્દોની

ફાલ :

ઉમટેલા ભક્તિયોગના સુ-મધુર સંદેહોની ઝમકવાળી માત્ર પાંચ ગાથાના સ્તવનોની વિવિધ દેશી રાગોમાં બનેલી છે.

એકંદરે બાળ-શ્રવણયોગી નાની ચોવિંશી છે.

(૩૦) શ્રી વિનીતવિજયજી મ. કૃત સ્તવન-ચોવિંશી

બાળબોમ્બ પદ્યોમાં સાથે યોગ-સામ્બીય પદ્યોની ભવ્ય રજુઆત-વાળી આ ચોવિંશી પ્રાચ. પાંચ ગાથાના સ્તવનોની એકંદર મધ્યમ શુદ્ધિના ભાવિક શ્રવેના ભાવોદ્ભાસને વધારનારી છે.

(૩૧) શ્રી અમૃતવિજયજી મ. કૃત સ્તવન-ચોવિંશી

અન્યત્ર ગંભીર ભાવોને સ્પર્શવા સાથે ભક્તિયોગના મિશ્રજુને વધુ વ્યવસ્થિત રીતે વિકસાવનાર વિશિષ્ટ ભક્તિપ્રધાન સંદેહમૂઘણી-વાળી આ ચોવિંશી પ્રાચીન-ભારવાદી-દેશી ભાષાના સંદેહવાળી ક્યાંક આગમિક-પદ્યોના ઝમકારવાળી ખૂબ જ સરળ ભાષામાં થી વીતરાગ પરમાત્માના સ્વરૂપનું નિદર્શન કરાવે છે.

એકંદર મધ્યમશુદ્ધિવાળા શ્રવેને દિવકર આ ચોવિંશી છે

(૩૨) શ્રી પ્રભાદસાગરજી મ. કૃત સ્તવન ચોવિંશી

આ ચોવિંશીમાં શ્રી નીર્ધાર પરમાત્માના વિશિષ્ટ અદ્ભુત જીવનચરિત્રની જાણકારી બાળશ્રવેને થાય તે આશયથી નીચે મુજબના વિશિષ્ટ તેર બેદોની કૃત-ગુચ્છી ભવ્ય રીતે કરવામાં આવી છે.

૧ નામ	૮ શરીરવર્ણ
૨ લંકન	૯ ગણધર સંખ્યા
૩ જન્મનગરી	૧૦ સાધુ સંખ્યા
૪ માતા	૧૧ સાધી સંખ્યા
૫ પિતા	૧૨ સક્ષ
૬ આયુ	
૭ ઉચાર્થ	

આ ચિત્રિણીમાં આવ પાંચ કે ૭ ગાથાની મર્યાદામાં રદી વિવિધ શાસ્ત્રીય-નરસેની સમજુની નાથે બપૂર રીતે બહિષ્કારને પાંચજ આપું છે.

આ ઓવીશીનાં વિશિષ્ટ સ્તવનો

- * શ્રી મંબવનાથ પ્રભુ સ્તવન પ્રમુદ્ધતા અગાધાગાની મુદર-
નાનુ વર્ણન.
- * મુષિધિનાથ " " પ્રમુદ્ધ પર પ્રાપ્તિ દેવી ૧ તેની
નરજ સમજુતી.
પૂ. ઉપા. શ્રી યશો વિ.મ.
ના "અગ્નિનિષ્કલ્પક" શુ
પ્રીતી ? સ્તવનનુ મભારણ
થાય તેવુ આ સ્તવન છે
- * શ્રી કુંડુનાથ વિન સ્તવન પ્રમુદ્ધને આંતરિક બહિષ્કાર
ભવો શીશ ઉપાવબ.
આ સ્તવનથી પૂ. ઉપા. શ્રી
યશોવિજયજી મ. ના
"અંદ્રપ્રભાગ્નિનેશ્વર સાદ્ધિ-
ભારે" સ્તવનને યાદ કરાવે
તેવું આ સ્તવન છે.
- * શ્રી મહિસનાથ " " ભવ-અમળનો દુક ચિતાર રજુ
કર્વો છે.
- * શ્રી મહાવીર " " પ્રભુ મહાવીર-પરમાત્મા પ્રતિ
અદ્ભુત બહિષ્કાર તેઓશ્રીના
નિર્વાણ-કલ્યાણકે ? આ ના
આ સ્તવનમાં ૨:

- * ૩ શ્રી સાગર પ્રભુ સ્તવન „ દ્રવ્ય-પર્યાયની સુક્ષ્મતમ વાતોનો વિચાર.
- * ૪ શ્રી મહાધરા „ „ આધ્યાત્મિક-ફાગ-દોરીનું વર્ણન.
- * ૫ શ્રી વિમલનાથ „ „ દ્રવ્યશક્તિ અને પર્યાય સંબંધી ખૂબ અદ્ભુત વિવેચના
- * ૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ „ „ સંસારના પરિઝમણીનો કાયા-સ્થિતિના માધ્યમથી વિચાર.
- * ૮ શ્રી હત્તપ્રભુ „ „ પ્રભુ-ગુણ-જ્ઞાનના પ્રનામે આંતરિક મુણોના યતા વિકસનું આધ્યાત્મિક ફાગણે વર્ણન.
- * ૧૦ શ્રી મુતેશ પ્રભુ „ „ ઉત્પાદ-ધ્વજ અને પ્રવતાનું સુંદર વર્ણન.
- * ૧૪ શ્રી શિવગતિ „ „ પ્રભુની સેવાનો નય સાપેક્ષ વિચાર.
- * ૧૬ શ્રી કૃતાર્થ „ „ અદ્ભુત ભક્તિયોગનું વર્ણન.
- (૩૮) શ્રી જીવજી વિજયજીમ. કૃત સ્તવન-ચોવિંશી.

વિવિધ ભાવ-ભર્યા શબ્દોમાં બાળજીવોના ભક્તિરસને યોગ્ય ઉદાત-રોલિથી કર્તાએ આ ચોવિંશીમાં પાંચ કે સાત ગાથાના દ્વંદ્વ પ્રમાણનાં તત્ત્વો દ્વારા શ્રી વીતરામ-પરમાત્માના અપૂર્વ ભક્તિયોગનું ભાવોન્નાસવર્ધક વર્ણન કર્યું છે.

એકંદર આ ચોવિંશી ખૂબ જ ભાવવાહી છે.

(૩૯) શ્રી દાનવિજયજી મ. કૃત સ્તવન-ચોવિંશી.

આ ચોવિંશીની રચના લોક-પ્રચલિત આશુ પ્રસિદ્ધ દેશીઓમાં પાંચ ગાથાની મર્યાદામાં રહી વિવિધ ભાવ-ભગી-ભર્યા શબ્દોવાળા સ્તવનોવાળી છે

એકંદર આ ચોવિંશી સામાન્ય ભણેલાને પણ બોલવામાં સુગમ પડે તેવી દેશીઓવાળી વિશ્લેષણ સુંદર છે.

* શ્રી મહાવીર " " —શ્રી ગીતમસ્વામીના
વિદ્યાપ-વિરહગીતનું વર્ણન

૪૩ શ્રી રૂચિરવિમલજીમ. કૃત સ્તવન-ચોવિંશી

પાંચ ગાયત્રી આ લઘુ-ચોવિંશીમાં પ્રભુલક્ષિતનું પોષણ સરળ-
સુંદર શબ્દોમાં કરવા સાથે કર્નાએ પ્રાસાદિકના અને ગભીરતા ગુણને
વણી લેવા આદર્શ પ્રવાસ કર્યો છે.

૪૪ શ્રી મહિમાપલમૂરિમ. કૃત સ્તવન-ચોવિંશી.

પૂર્ણિમા અઘ્નીય આચાર્યશ્રીએ માત્ર પાંચ ગાયત્રી પ્રમાણ-
વાળા સ્તવનોની આ ચોવિંશીમાં જિનલક્ષિતના અદ્ભુત તત્ત્વને બાસ-
બોધ્યરૂપિણ વર્ણવ્યું છે.

જેના વિશિષ્ટ સ્તવનો

* શ્રી અજિતનાથ પ્રભુ સ્તવન—પ્રભુ સાથે થયેલી પ્રીતિની
અદ્ભુતતાનું વર્ણન.

* શ્રી સંલવનાથ " " —પ્રભુ સાથે થયેલ અંતર-
પ્રીતિનું વર્ણન.

* મુખાર્ચનાથ " " —પ્રભુના ચાર નિરોપાનું
વર્ણન.

* શ્રી સુવિધિનાથ " " —અનુભવ રસની મહત્તા

* શ્રી એયાસનાથ " " —અંતરંગ-મનમ દિરમાં પ્રભુ
પૂજનનું રૂપક

* શ્રી પામુપૂજ્યસ્વામી સ્તવન—લવસમુદ્ધનું વર્ણન

* શ્રી વિમલનાથ જિન સ્તવન—વાસના-તત્ત્વના નિગ્રહની
મુખ્યતા.

રજકારવાળા શબ્દોની ખૂબ છૂટ રાખી ભાવિક-લગ્નઆત્માને પ્રમુખકિતના માધ્યમથી અંતરમાં ડોકીયું કરવાની ઘણી નક આપી છે.

એકંદરે આ ચોવિશી ખૂબજ શબ્દસમૃદ્ધ અને અર્થ-ગંભીર હોય ખાસ મનનીય છે.

૪૭ શ્રી માણેકમુનિ કૃત સ્તવન ચોવીશી.

આ ચોવિશી બાળશૈવપયોગી સરજ શૈલિમા માત્ર પાંચ ગાથાના પ્રમાણુવાળા સ્તવનો રૂપે વિશદ રીતે અંતરમાં ભક્તિભાવને વ્યક્ત કરનારી હોઈ ખૂબ જ ભાવવાહી છે.

૪૮ શ્રી દીપવિનયદ્યમ. કૃત સ્તવન ચોવીશી.

માત્ર પાંચ ગાથાવાળાં સ્તવનોની આ ચોવિશીમા કર્નામે ભક્તિ-ગુણગાન સાથે શ્રી તીર્થંકર પરમાત્માના નીચે મુજબના ૧૦ બોમોને પણ મુંધવા આદર્શ પ્રચલ કર્યો છે.

* પૂર્વભવનામ	* જન્મ રાશિ
* પૂર્વભવ દેવલોકનામ	* જન્મ ગણ.
* નામ	* હયાસ્થ કાલમાન.
* જન્મનગરી	* દેવલક્ષ્મીન વૃક્ષ.
* જન્મનક્ષત્ર	* નિર્વાણિ પરિવાર.

૪૯ શ્રી ધર્મકીર્તિગણી કૃત સ્તવન-ચોવિશી.

૧૧

અત્યંત જુની દેશીભાષામાં સળંગ ૬૨ ગાથામાં બનાવાયેલ આ ચોવિશી ભાષાદષ્ટિએ અદ્ભુત છે

આ ચોવિશીમાં શ્રી તીર્થંકર પરમાત્માના ગુણોની સ્તવના સાથે નીચે મુજબના ૨૪ બોમો પણ મુંધ્યા છે.

પદ ૫, ઉપા. શ્રી યજ્ઞોવિજયશ્ચમ. કૃત સ્તવન-ચોવીશી તાત્ત્વિક પ્રકાંડવિદ્યાન ૫ ઉપાખ્યાયશ્ચ સરગ ભાગભોજ્ય-શૈલિમાં વહેવડાવેલ ગૂર્જરભાષાના ધોધબદ્ધ પ્રવાહમાંથી જડી આવેલ આ ચોથી ચોવિસી કાળખળે ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૨૧ આ પ્રભુના સ્તવન વિનાનો ભાવ, અર્થમાંબીર્મ, ઉદાન, રચના, વિશિષ્ટ અર્થો આદિથી મહત્ત્વની દોષ અહીં રજુ કરી છે.

જેનાં વિશિષ્ટ સ્તવનો

- * શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુ સ્તવન—અદ્ભુત લોકેષતર-ભાવભરી પ્રાર્થના.
- * શ્રી સંભવનાથ „ „ —પ્રભુર્દર્શનનો મહિમા અને ભવ્ય ઉન્ન્યાસ.
- * શ્રી અભિનંદન „ „ —પ્રભુજીના કશ્ચુકુનેત્રોની ભવ્ય અદ્ભુત ધટના.
- * શ્રી પદ્મપ્રભ „ „ —પ્રભુજીના ધ્યાનનો અદ્ભુત પ્રભાવ.
- * શ્રી સુપાર્થનાથ „ „ —પ્રભુ સાથે પ્રીતિનું અદ્ભુત સ્વરૂપ.
- * શ્રી સુવિધિનાથ „ „ —પ્રભુ સાથે અંતરંગ પ્રેમનું નિર્દર્શન.
- * શ્રી શીતલનાથ „ „ —શીતગતિનું અદ્ભુત વર્ણન.
- * શ્રી શાંતિનાથ „ „ —પ્રભુના ધ્યાનની મનતાનું સુંદર વર્ણન.
- * શ્રી મુનિમુક્ત રેતી „ „ —આત્મતત્ત્વના સ્વરૂપનું અદ્ભુત વર્ણન.
- * શ્રી પાર્થનાથ „ „ —મેવાલકિના આસ્મપ્રકારનું વર્ણન.

શ્રો વર્દમાન-સ્વામિને નમઃ

ચોવિંશીઓના રચયિતા મહાપુરુષોનો

ટુંક - પરિચય

(ઐતિહાસિક)

(૧) શ્રી આનંદધનંજી મ.

વર્તમાન સ્તવન-ચોવિંશી-સાહિત્યમાં આગમિક-તરવે સાથે સુમેળ ધરાવી, આધ્યાત્મિક-પરિભાષાના વણાટમાં પ્રશુભકિતના ઉદ્ધાત તત્ત્વની રંગુઆન કરનારા વિરલ મહાપુરુષોમાં સૌથી અગ્રસ્થાન મેળવનાર આ મહાપુરુષ છે.

તેઓશ્રીની અંતરામદયાની મસ્તી, ગહન-શાન્ત-ચાનની ગરિમા તથા અપૂર્વ યોગ-તારવૈની અનુભૂતિ તેમના સ્તવનો-પદો સજ્જાયોમાં અગતી ગેવા મળે છે.

આના વિસિષ્ટ-મહાપુરુષના જીવનનો પરિચય કાળગળે વિસિષ્ટ પ્રામાણિક-સાધનોનાં અભાવે વ્યવસ્થિત મેળતો નથી.

એ એક અપેક્ષાએ કમનસીબી છતાં બીજી અપેક્ષાએ વિચારતાં વર્તમાનકાળે કાર્યગળની વિકૃતિય લેડિયલા, નામૈયલા અને અહ-સાવના ગંગાદૂત-વ્યવહારથી અમલું-સંસ્થાને કાર્યય લગાડનાર દેહીક વ્યક્તિઓની સીમાતીત વિકૃત-અનોદયાની નિફુષ્ઠતા સ્ખંભનારી એક નવી ખાખત સાક્ષ્યસીદ્ધિ તરી આવે છે કે-

આને સામાન્ય જીવન કાળ કે બીજામાં અને સાવધપ્રધાન ફેલા-ઓની ધેસળા વિગેરેમાં પડાંપડી કરનારા દેહસાક મહાનુભાવેત્તે ચેતસુની સર રૂપે આના વિસિષ્ટ ઉદ્ધાત-પ્રકૃતિના મહાપુરુષોએ પોતાના વિશાળ બગીચ કાર્યમાં કપારેય પણ પોતાનો પરિચય છતો મવા દીધો નથી.

ત્યાં જોન ધર્મમાંજ પ્રતિમા-પ્રતિપક્ષ સંપ્રદાય ઉભો થયો. 'આનંદ' કાર્ય, 'સ્વરૂપ' કારણ એવી જિનપ્રતિમા પ્રતિલાખો દર્શિ-વિમુખ થયા. શ્રી વીતરાગનાં શાસ્ત્રો કદ્રિપન-અર્થથી વિરાધાર્યા કેટલાક તો સમૂળમાં ખંડાયાં.

આમ આ જીસો વર્ષના અંતરાતમાં વીતરાગ-માર્ગરથુક ખીળ હેમચંદ્રાચાર્યની જરૂર હતી.

અન્ય ધણા અભ્યાર્યો થયા, પણ તે શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જેવા પ્રભાવશાલી નહીં. એટલે વિષમતા સામે ઝઝૂમી ન શકાયું. વિષમતા વધતી ચાલી. ત્યાં શ્રી આનંદધનજી જીસો વર્ષ પૂર્વે થયા.

પૂ. શ્રી આનંદધનજીને સિકાંન-બોધ નીત્ર હતો. તેઓ શ્વેતાંબર-સંપ્રદાયમાં હતા. “ભાખ્ય-ચૂષ્ટિ” નિર્ધુક્તિ-ધૃતિ પરંપરા અનુભવ રે” ઈત્યાદિ પંચામીનું નામ તેમના શ્રી નમિનાથજીના સ્તવનમાં ન આપ્યું હોત તો ખજર ન પડત કે તેઓ શ્વેતાંબર-સંપ્રદાયના હતા કે દિગંબર-સંપ્રદાયના ! તેમણે મિત્ર હિન્દી-ગુજરાતીમાં ચોવીસ જિનો પર ૨૪ આવનો રચ્યાં. કે જેમાં જાંઠી માર્મિક શાસ્ત્રદર્શિ અને અનુભવપોગ ભરેલ છે. તેવી ઉત્તમ કક્ષાની ચોવિસી હજી સુધી કોઈએ રચી નથી.

આ ચોવિસીના પ્રથમ ૨૨ સ્તવનો ઉપર શ્રી યશોવિજયજી મ. ઉપરાંત પૂ. આ. શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરીશ્વરજીએ બાળાવબોધ રચ્યો છે. તેમાં છેવટે આચાર્યશ્રીએ નોંધ્યું છે કે-

“લાભાનંદજી કૃત સ્તવન એટલા ૨૨ દિસઈં છઈં, યદ્યપિ (ખીજ બે) હરુચે તોહી આપણા હાથે નથી આવ્યા”

ત્યાર પછીના ૧૬મા સનકમાં અખ્યાતમસ્ત ચોગીરાજ શ્રી જ્ઞાનસારજીએ પણ ૨૨ સ્તવનો પર બાળાવબોધ રચ્યો છે.

આ રીતે શ્રી પદ્મપ્રભ ભગવાનના સ્તવનના અર્થ-વિવેચનના અંતે પણ મસ્તયોગી શ્રી જ્ઞાનસારજીએ ફરી પોતાની લઘુતા વ્યક્ત કરતાં જણાવેલ છે કે-

કર્તા આશય અતિ કઠિન, કિમહી તે ન લખાય ।
 પિણ જેહની મુઝ ધારણા, અરથ તેહવો થાય ॥ ૧ ॥
 ઈક ગતિ મતિ આ દરસની, જેહરી મતિ મુખ હોય ।
 તે હતી મનિ આદરસમે, આનન અરથ ઉજોય ॥ ૨ ॥
 કિહ મારી મતિ ? કિહ અરથ ? અંતર દિન-નિસ હોય ।
 આશય દિન તે અતિ ઉજલ, મતિ અભાવાસ મોહિ ॥ ૩ ॥
 બાસક બાંહ પસાર જિમ, કહિ દો નલ વિસતાર ।
 જ્ઞાનસાગર તિમહિ ઝિખો, અરથ વિચાર વિચાર ॥ ૪ ॥
 પિણ આનમ અનુભો વિના, આનંદધન પદ અર્થ ॥
 કરવો તે મનિ આખને, જેહરા અંજન વર્થ ॥ ૫ ॥
 પર રધુ કંઈ ? ક્યાં વિના રધુ ન મયૂં. પદોની મુઝલિનતા,

અર્થ આશય મૂઠ, અન્ય પદોનો એહવો ન દીઠો તેથી અર્થ કયું.”
 આ ઉપરાંત શ્રી મુખતિનાથ પ્રભુના સ્તવનના અંતે તો પૂન્ય શ્રી જ્ઞાનસારજી એ મહત્વની નોંધ લીધી છે કે-

“જ્ઞાનચિમત્ સૂરિ મહા પડિન કુતા, તેહવે ઉપયોગ તીશણ પ્રયુજ્યો કુતો તો તેહ તો સમર્થ અર્થ (કરી) સકના તેહએ તો અર્થ કરતે વિચારણા અત્યંત ન્યૂનજ કરી ને મેં જ્ઞાનસાર મારી ક્ષુદ્ધિ અનુભારે સંવત્ર ૧૮૨૬થી વિચારતે વિચારતે સંવત્ર ૧૮૬૬ શ્રી કૃષ્ણગઢ મધ્યે દબો ઝિખ્યો, પરં મેં ઈતરા વરસાં વિચાર વિચાર ઝિખનો તો સંપૂર્ણ અર્થ થાનો, પરં જ્ઞાનચિમત્-સૂરિજીએ તે અસમઝ વ્યાપારી જયુ મોદો વેચ્યો એ નદાનોગે

હનિ આનંદધનૈ કરી, તરના મિલ જાતીલ :

દોષ તરન કર મેં કર્યાં, સપૂજણ ચેતીય ॥૧૦॥

આનંદધન ફૂલ તરનમાં, મુક તરનેં અનિ વીચ :

અંતર રમણી-દિવસની, ઉજવવય જલ્લ વસિ રામ ॥૧૧॥

એ વિન આનંદધન તજા, અરથ રહિસ પદ દીઠ :

તમ પ્રાચાર એકદા અપા, નીઠ નીઠ જા નીઠ ॥૧૨॥

હનિશ્રી આનંદધન ફૂલ ચાવિશી સંપૂર્ણ કૃતિરિયં
જ્ઞાનમારજ્ય શ્રી કૃષ્ણમહાદેવે” એક ગુરો જ્ઞાનસારજીને
પોતાનો દુઃખમિખિન સાજે છે. મગજ ધિ. જ્યારણ બીજા.

૨. પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી નયવિજયજી મં

પૂ. શ્રી ઉપાધ્યાય જગદંતના રમણ-જીવનના પરિચયની કશીએ
વેરવિખેર પણ મળી આવે છે. તે આધારે એમ જણાય છે કે-

“તેઓશ્રીનો જન્મ ગ્રામ : વિ. સં. ૧૬૮૧ સગમગ અઠાત-તિથિએ
ગુજરાતની રાજધાની રૂપ પ્રખ્યાત પાટણ સદરની નજીકના કનકેશ્વર
(કનકેશ્વર) ગામના શ્રી નારાયણ-વ્યવહારી ને ત્યાં ધર્મપ્રેમી
મુશીલા શ્રી સૌભાગ્ય દેવીની કુશિથી થયેલ. તેમનું નામ જશવંત
દત્ત. તેમને પદ્મચિહ્ન નામનો બીજો ભાષ પણ હતો. એવી નોંધ
મળે છે.

વિ.મં. ૧૬૮૬ સગમગ પં. શ્રી નયવિજયજી મં. કુણ્ડેર
ચોમાસું કરી કનકેશ્વર પધારેલા, તે વખતે પૂ. ગુરુદેવશ્રીના ધર્મો-
પરેશથી માતા-પુત્ર ખરેખર રંજાયા. જશવંતકુમારની શ્રુતિઓ
ધર્મના પથે ઝડપથી વળી, અને ઉત્તરોત્તર પ્રગતિશીલ બનવા માં

પરિણમે, અણહિલપુર-પાટણમાં ગ્રામ : વિ. સં. ૧૬
સગમગ અઠાત-તિથિએ દીક્ષિત બન્યા અને પૂ. પં. શ્રી નયવિજય

ધનના અર્થી હોય ?" ની જેમ નાણાંની છૂટ હોય તો 'બધું' થઈ શકે !" આદિ

ધનજીશેકે ઉમંગ પૂર્વક કહ્યું કે, "સારેજી ! આના સાસનના કામમાં અમારી લક્ષ્મીનો ઉપયોગ ન થાય તો ત્યાં કામની ! અમેને આવેલા લાભ ક્યાંથી ? આજ જરા પણ ખૂંજણો નહીં ! ૨૦૦૦ દીનાર (સિનામટોર) હું આપીશ ! તેથી વધુ પણ જરૂર હશે તો આ સેવક લાભ લેવા તૈયાર છે.

અવસરે અવસરે પડિનજીને ખુશ કરવા વિવિધ પ્રકાર અમલમાં મુકાશે ના !

પણ આપ આ શ્રી યશોવિજયજી મ. ને જરૂર કાચી લાવવા મોકલો."

પૂ. યશદેવે પણ સુભ મુદતે પૂ. શ્રી યશોવિજયજી મ. ને સાથે લઈ કાચી તરફ વિદાર કર્યો. ઝડપી રીતે કાચી-ફેતે પહોંચી ગયા. ધનજી શેકે કુંડી કરી નાણાં કાચીના સુધ પર મોકલી આપ્યા.

કાચીમાં તાર્કિક-માર્તંડ અને પદ્મનના અખંડ માતા શ્રી લક્ષ્મીનાથ મહાધરદેવ વિદ્યાન હતા જેમની પાસે ૭૦૦ સિધ્ધો વિવિધ અભ્યાસ કરતા હતા તેમની પાસે ગુરુઆત્માથી શ્રી યશોવિજયજી મ. શ્રી એ ન્યાય, મીમાંસા, જૈમિનિ, વૈશેષિક, બૌદ્ધ આદિના તથા ચિંતામણિ જેવા પ્રૌઢ-વાયના ગ્રંથોનો તજગરપથી અભ્યાસ દ્વંદ્વ સમયમાં કરી લીધો.

સાંખ્ય-પ્રભાકર ભટ્ટના દુરદ્ધ સિદ્ધિ તો પણ સમજી-જાણી વિચારી જિનજ્ઞાનના સિદ્ધિ સાથે સમ-વૈષમ્ય ક્યાં છે ? તે બધું તારવી બીધું.

ધનજી એક તરફથી પ્રહિતજીનું રોજ, રોકડા દીનારથી સમાન કરવામાં આવતું.

મારે માનુ દીર્ઘિ પ્રસન્નાં તેમની પ્રસન્ના મૂળાસ્થિ (મુખ)
મર્યાદાબાન પામે રાજ્યમામાં થતાં તેને તેમની વિદ્યા બેસા દોષ
ધર્મ અને તેના કષ્ટની ૫ થી વરોદિત્વ ૫ મ. થીએ અદ્ય (૧૮)
અવધાન કરી જાયલા. ખાને ખુદ ધર્મ સુદિનાં ૧૫૫૭ થી અને
તેમને આડંબરથી વાળને-આજને ૨૨-૨૪નાં ધર્મ જ્યામાં આપ્યા.

આથી જેન સ્થાનની ઉન્નતિ ધર્મ અને "તપાસગુણ આ
પતિ અગ્રેમ પંડિત છે" એમ સર્વે મંડળાએ સ્વીકાર્યું. સર્વે
પૂ. આ. થી મંડળા-૫૬ વિજયદેવમૂરિછને આ બને-અન્ય-
અનુષ્ઠાન અદ્યુત પંડિત 'ઉપાધ્યાય' પદને યોગ્ય છે માટે તે
૫૬ આપવાની વિનંતિ કરતાં તેમણે ને વાત ધારી રાખી

પંડિતએ રથાનક-વીસ રથાનકની ઓળખો તપ આદ્યો, શુદ્ધ
સર્વેમ આપે મંથમની શુદ્ધિ વાંચી-તે વખતે જયસેન આદિ
પંડિત મંડળીએ તેમનાં 'અદ્ય-અદ્ય' મેથાં. વિધિપૂર્વક તપ
આપ્યા પછી (વિજયદેવ મૂરિના ૫૬૫૨) પૂ. આ. કરી
વિજય પ્રભસુનિએ વિ. મં. ૧૭૧૮ માં વાચ્ય-ઉપાધ્યાય પદ
આપ્યું.

વિ. મં. ૧૭૪૩માં ઉદ્યોગમાં પાઠકથી દત્તા, ત્યાં માગ. ચ. ૧૧
દિને અનુષ્ઠાન કરી સર્વગ્ય થયા. ત્યાં મમાપિસ્ત્રુપ કરવામાં આપ્યો
કે જેમાંથી તેમના સર્વગ્ય કિલે ન્યાયની ખાનિ પ્રક્ટ છે. સર્વેગી-
શિરોમણિ જ્ઞાનરત્ન-સમૃદ્ધ અને કુમળાનિમિર ઉન્નતિ માટે ખાસારણ
કિલે શ્રી અદ્ય થયો. પછી વિ. મં. ૧૭૪૫ માં તે સ્ત્રુપમાં
તેમની પાદુશયો પ્રતિષ્ઠિત થઈ."

આ જનન-૫૨ થી જળાય છે કે-દાની વધે દીક્ષા
લીધી દત્તી, તેથી જ-મ સં. ૧૬૮૦ સગમમ મુદી સગમ. ૧૩
૫૫૮ આપુલ્ય એ જળનાએ થયું. તે દરમિયાન ૮ વર્ષની સિદ્ધ-

આ ખડનાત્મક પ્રથો સ્વચામાં પ્રેરણાત્મક વસ્તુ પોતાનો દૃઢ
'દર્શન પક્ષ' છે અને વળી કહે છે કે—

‘વિધિનું કહેલું’, વિધિ પરની પ્રીતિ, વિધિની ધમ્મણ
રાખનાર પુરૂષોને વિધિમાર્ગમાં પ્રવર્તાવવા તથા અવિધિનો
નિષેધ કરવો એ સર્વ અમારી જિન-પ્રવચન પરની
ભક્તિ પ્રસિદ્ધ છે.’

(અખ્યાત્મસારનો અનુભવાધિકાર મ્થો ૩૧, ૩૨).

આ દર્શન પક્ષ અને પ્રવચન-ભક્તિને પરિણામે આવા પ્રથો
રમ્યા અને તેમાં પોતાની તર્કશક્તિનો ઉપયોગ કર્યો. તે જ તર્ક-
શક્તિને પાતંજલિ, સર્વાંગદિ સર્વ દર્શનોનો સ્વદર્શન સાથે શક્તિમાન
સમન્વય કરવામાં પણ કામે લગ્યદી.

એ રીતે યોગ અને અખ્યાત્મમાં ઉતરી પોતે પણ આત્મનુભવ
પ્રાપ્ત કરી શક્યા.

સગભગ સો (૧ સાઠ) શરદો સુધી મુખ્યપણે ચાલ્યો યોગ સિદ્ધ
કરનાર, સંસ્કૃત-પ્રાકૃત-ગુજરાતી અને મારવાડી એ ચારેય ભાષાઓમાં
વિવિધ વિષયોની ચર્ચા કરનાર પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી ધરોદિગ્ધજી
મ. છે. પૂ. ઉપાધ્યાયજીના, જેન તત્ત્વજ્ઞાન, આચાર, હંદ, અર્થકાર
વગેરે અન્ય-વિષયોનાં પ્રથોને બાદ કરી માત્ર જેન-ન્યાય-વિષયક
પ્રથો ઉપર નજર નાખીએ તો એમ કહેવું પડે છે કે—

પૂ. આ. શ્રી સિદ્ધસેન ને શ્રી સમતત્ત્વ આચાર્યશ્રી પૂ.
આ. શ્રી વાહીદેવસુરિ અને પૂ. આ. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય
સુધીમાં જેન ન્યાયનો આત્મા જોડેલો વિકસિત થયો હતો,
તે મુરેપુરો પૂ. શ્રી ઉપાધ્યાયજીના તર્ક પ્રથોમાં મૂર્તિમાન
થાય છે; અને વધારામાં તે ઉપર એક કુશળ ચિત્રકારની

તેમનો ઉશ્વેષ-નિર્દેશ અન્ય પ્રથેમાં સ્પષ્ટ છે. એવા 'રહસ્ય' અંકિત સૌ પ્રય કરવાની પોતાની ઇચ્છા લાપારહસ્યમાં વ્યક્ત કરી છે.

તેમના પ્રથો-ધણા મુદિત થવા છે, ઘોડા અ-મુદિત છે, ને નામ્ય થતા અ-મુદિત પ્રથો કરતાં વિરોધ પ્રથો અનુપવચ્ચ છે.

મુદિત-પ્રથો

(૧) અધ્યાત્મસાર.	(૨૦) પાતંજલ્યોગસૂત્રના
(૨) દેવ-ધર્મ પરીક્ષા.	અનુર્થ પાઠ પર વૃત્તિ.
(૩) અધ્યાત્મોપનિષદ.	(૨૧) યોગ વિનિષ્કા
(૪) આધ્યાત્મિક-મત-ખંડન.	(૨૨) અધ્યાત્મમત પરીક્ષા
(સીક)	(૨૩) સ્થાવરાદ કવચના
(૫) મતિસક્ષણ-સમુચ્ચય	(૨૪) યોગદીપિકા.
(૬) નય-રહસ્ય.	(૨૫) ઉપદેશ રહસ્ય.
(૭) નય-પ્રદીપ.	(૨૬) ન્યાયાસોક
(૮) નયોપદેશ.	(૨૭) ન્યાયખંડન ખાલપ્રકરણ.
(૯) જૈનતર્ક-પરિભાષા.	(૨૮) લાયા-રહસ્ય.
(૧૦) જ્ઞાનચિન્દુ.	(૨૯) તત્ત્વાર્થવૃત્તિ (પ્રથમા
(૧૧) દાનિ-જ્ઞાન દાનિસિકા.	ખાલ વિવરણ)
(૧૨) કર્મપ્રકૃતિ ઉપર મં. ટીકા.	(૩૦) વૈસમ્ય કલ્પવૃત્તિ.
(૧૩) જ્ઞાનસાર.	(૩૧) ધર્મપરીક્ષા સદૃશિ.
(૧૪) સુરતત્વ વિનિશ્ચય.	(૩૨) ઐન્દ્ર-સ્તુતયઃ
(૧૫) સામાચારી પ્રકરણ	(૩૩) પરમજ્ઞેયન પંચવિંશતિકા.
(૧૬) આરાધક-વિરાધક	(૩૪) પરમાત્મ જ્ઞેયોતિ
અનુર્થગી.	(૩૫) પ્રતિમા સ્થાપનન્યાય.
(૧૭) જ્ઞાનમંજરી.	(૩૬) પ્રતિમા રાતક.
(૧૮) ન્યાયમુત્તરગિણી.	(૩૭) માર્ગપરિશુદ્ધિ.
(૧૯) પ્રતિમાસૂતક.	

સમગ્રાચ જનાનાની નેપે જેન ગુર્જર દવિઓ (ખંડ ૩ ભા.-૨
૪. ૧૩૨૬)માં ખગી આવે છે.

(૪) શ્રી આણંદવર્દનજી મ.

આ નામવાળા મુનિરાજની તપાગચ્છમાં, ખરતરગચ્છમાં
અને અંચલગચ્છમાં પ્રસિદ્ધ થયા છે.

જેન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઈતિહાસ (પા. ૧૧૪) અને
(પા. ૧૦૭)ના આધારે ખરતરગચ્છના શ્રી આણંદવર્દનજી
ચોવીસીસાર જણાય છે.

તે કે ત્યાં ૨૫૨ સવતનો ઉત્તેજ નથી, પણ નેપે નં. ૮૨૬
(પા. ૧૦૭)ના આધારે પ્રાચ: વિ.સં. ૧૧૭૮ અને નં. ૮૭૬ (પા. ૧૧૪)ના
આધારે વિ. મં. ૧૭૧૨ જણાય છે.

આ ઉપરાંત જેન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઈતિહાસ
(પા. ૮૨૬) નેપે નં. ૧૪૮ના આધારે અંચલગચ્છના મહિમા-
સાગરજનો ઉલ્લેખ છે અને ચોવીસીમાં છેલ્લા શ્રી મહાપીર
પ્રભુસ્તવનની છેલ્લી કડીમાં દેખાતાં “મહિમા સાગર વિનતિ,
આણંદ વર્દન ગુણગાય” આ વાક્ય-રચનાથી વહેમ થાય તેમ
છે. અંચલગચ્છના મહિમાસાગરના સિખ મુનિજી આનંદ-
વર્દનજી પણ હોય.

જેન ગુર્જર દવિઓ (ભા. ૩ ખં. ૧ પા. ૫૩૪)માં
કવિ કમાકે ૮૩માં આણંદ (આનંદવર્દન) નામથી આમળ ૨૪-જિન
સ્તવન (સં. ૧૫૧૧) નેપે ચોવીસીનો આદિ ભાગ “શ્રી આદિ
જિજ્ઞંસ મયા કરઉ” મુકેલ છે.

અને આ ચોવીસીની પ્રતો નીચે મુજબના યાન લંકારોમાં
દેખાતું જણાયું છે.

જ-સાગર ઉપાગચ-પાટણ ડાહડા નં. ૭ નં. ૩૫. ૫૪
૧૧-૧૨.

જિન વધંમાન માય કરે,
ચક્રવીરમા જિનચાય !

મહિમાસાગર વિનવી,
આણુંદવદ્દન ગુણ માય ॥

x x x

મંવત ૧૭૫૬ વર્ષે ભાદરવા વદિ ૧૦ દિને સુરતિ નિહરે
મુનિ આણુંદવિજય સિખિતં x x x

એટલે આ કાવ્યથી “અરેતરમચ્છના ઓ મહિમાસિખ્યમી
આણુંદસાગરજી મ. ના વદ્દન મુનિમીએ વિ. સં. ૧૭૭૨
માં આ યોગિની જનાવી છે” એ નક્કી થાય છે. તેથી જૈન
ગુર્જર કવિઓ (ભા. ૩. ૧ પૃ. ૫૩૪)માં નોંધાયેલ સં. ૧૫૬૧
સરતચૂક કે લેખક દોષ જણાય છે.

આ વાનજી સમર્થન યોગિનીના છેલ્લા રજમા તત્ત્વનમાં યોગી
માયામાં “આદિત-કુંભગર ચંદ્રમા, સંવત અરેતરમચ્છના”

એ પૂર્વાદ્વયી આદિત-મુર્ધ-૧૦-કુંભગર-ઉચ્છમા-૧-એટલે
૧૭૧૨માં અરેતરમચ્છના મુનિમીએ આ યોગિની જનાવી એ સ્પષ્ટ
થાય છે.

આ યોગિનીની બીજી પ્રતોની નોંધ પણ જૈન ગુર્જર કવિઓ
(ભા. ૩ પૃ. ૨ પૃ. ૧૧૪૬)માં નીચે મુજબ મળે છે.

૧-સં. ૧૭૨૬ ચૈ. મુ. ૧૧ બીમે ત્રિ. ૬-૧૨ જય.

૨-જિનવિજય પદ્યાર્થ. ગ. રૂમવિજય લી. સં. ૧૭૧૫
આદિ ૧૬ ૬ પત્ર, પ. નં. ૩૪૫-

પ્રવર્તક કાંતિવિજયજી મ.

૩-સં. ૧૭૨૨ પત્ર ૩-અત નં. ૨૨૫૬ લીબડી જાનેભડાર

કે કીર્તિવિમલ ચંદ્રી ગુરુ તરીકે સ્મરણ કરેલા આ પુત્ર્ય મહાત્મા હોય તે સંભવિત લાગે છે. ૧૧૮૧ માં

એટલે આ ચોવીસી સં. ૧૬૭૧માં વિદ્યમાન શ્રી કીર્તિ-
વિમલજી મ.ના ચિખ પૂ. શ્રી લક્ષ્મીવિમલજી મ. બનાવી
હોય એ સંભવિત છે.

(૬) પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી માનવિજયજી મ.

મિનયાસનના સાહિત્ય-ગ્રંથના તૈયારી તારા જેવા અમરના
સમર્થ પ્રચકાર તરીકે પ્રખ્યાત ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયજી મ.
માટે મળી આવતા ઐતિહાસિક સાધનોના આધારે જણવા મળે છે કે-
જેન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ (પા. ૬૬૪)માં
ઉપાધ્યાયશ્રીના સમય વિ. સં. ૧૭૧૬ થી ૧૭૨૨ નો નોંધો છે.

જે કે આ ઉપાધ્યાય જનવંતે વિ. સં. ૧૭૩૮ માં શ્રીધર્મ-
સમહ જેવા મહાન આગમિક-અંધ-જેનું કે-સંસોધન પૂ. ઉપા.
શ્રી ધર્માવિજયજી મ. શ્રીએ કરેલ છે. નું નિર્માણ 'ધ્યાની
નોંધ' જેનું સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ (પા. ૬૨૫ દિ. નં.
૫૨૭)માં ૨૫૪ જેવા મળે છે.

એટલે સં. ૧૭૩૮ સુધી પૂ. શ્રી માનવિજયજી મ. કયાત
હોય તે સંભવિત છે, પણ પ્રસ્તુત ચોવીસી સ્થાને બની. તેની
માહિતી મળી શકી નથી. જેનું જોન ગુર્જર કેવિઓ (ભા. ૩
ખં. ૨ પા. ૧૨૪)માં ૭૧૦ નંબર તરીકે ચોવીસીની નોંધ છે,
તે કદાચ પ્રસ્તુત ચોવીસી હોય.

વળી ઉપાધ્યાયશ્રીની બીજી કેટલીક કૃતિઓની વિગતો મળે છે.

શ્રી નવતરખ બાલાવબોધ-જેની નોંધ જેનું સાહિત્યનો
સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ (પા. ૬૬૨)માં છે.

ગણીના સિધ્ધ પં. ધીરવિમલગણી મ. પાસે પારમેશ્વરી પ્રત્યક્ષા મદલ કરવા રૂપે દીક્ષા સ્વીકારી હતી.

દીક્ષા અવસરે શ્રી નયવિમલજી નામ હતું.

પૂજ્યશ્રીએ શ્રી અમૃતવિમલગણી તથા શ્રી શ્રેષ્ઠવિમલગણી મ. પાસે વિનયપૂર્વક વિદ્યાભ્યાસ કરેલ.

વિ. સં. ૧૭૨૭ મહા સુદ ૧૦ના મંગળદિને 'ધાણેશાય' (મારવાડ)માં તપાગચ્છના મુખ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ મ. શ્રીએ પૂજ્યશ્રીને પંડિત (પંચામ) પદ અર્પણ કરેલ.

'તેમના' ગુરુ શ્રી ધીરવિમલગણી મ.નો વિ. સં. ૧૭૩૯ માં સ્વર્ગવાસ થયેલ.

પૂજ્યશ્રી વિહારગુરુને મારવાડ તરફથી ગુજરાત તરફ પધાર્યા પાટણુ શહેરમાં ધર્મપ્રસારના ખૂબ કરી.

વિ. સં. ૧૭૪૬ (મર્તાતરે, ૧૭૪૯) ના ફા. સુ. ૫ ગુરૂવારે તપાગચ્છાધીધર પૂ. આ. શ્રી વિજયપ્રભસૂરિજી મ. ની આજ્ઞાથી પૂ. આ. શ્રી મહિમાસાગરસૂરિજી ભગવંતે પાટણુ પાસે સડેસર (સડેર) ગામે શ્રી નંદપ્રભદેવ પ્રભુના મંદિરે શ્રીસંઘે કરેલ ભવ્ય મહોત્સવ, પૂર્વક ધામધૂમથી આચાર્યપદવી આપી અને શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરીધરજી મ. નામ સ્થાપ્ત.

"આ મહોત્સવમાં ધર્મપ્રેમી, શ્રેષ્ઠા શ્રી નાગજીભાઈએ છુટે-હાથે અઘળક, નાણું, પૂર્વી ભ્રમંગભેર, સ્થાવો લીધેલ." એવી નોખ એતિહાસિક મંથોમાં મળે છે.

આ સરિવર્મશ્રીએ જીવનમાં અનેક ધર્મ-પ્રસારનાના કાર્યો કરાખ્યા છે.

ખાસ કરીને સરિજીના ઉપદેશથી વિ.સં. ૧૭૭૭ માં સુરનના

કલિદાસમાં એક મહત્વની નોંધ મળે છે કે-

“પૂ. આ. શ્રી. જ્ઞાનવિમલસૂરિમ. ના રચેલા ઘણા થયેલો
પ્રથમાદ્ય” (પ્રથમપ્રવ) શ્રી મુખસાગરજી મ. કવિ (પૂ.
ગણિતપદ્યશ્રી દીપસાગરજી મ. કવિના શિષ્ય) એ લખી
અપૂર્વ શુભલક્ષિત્યાંતરિક બહુમાન વ્યક્ત કરેલ”

પૂ. આ. શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ મ. જી. રચેલ સાહિત્ય.
સંસ્કૃત ગૂર્જરસાહિત્યનું ગદ્યસાહિત્ય
બાણાવળેખ દખ્ખા વિગેરે-

૧ શ્રી પ્રથમ બાણાવળેખ મુદ્રાગત	૧ શ્રીનરનરવ બાણાવળેખ-૧૭૩૬
૨ શ્રી શ્રીરાગચરિત્ર ગદ્ય. મં	૨ શ્રી અમલમુદ્રા = ૧૭૪૭
૧૭૪૫	
૩ શ્રી સંસારદાવા. સુનિરતિ	૨ શ્રી પ્રથમ દ્વાત્રિંચિદા „
૪ શ્રી પ્રથમ દ્વાત્રિંચિદા રતોત્ર	૪ પૂ. ઉપા. વરોચિન્નવજી મ. ના
કાવ્ય	૩૫૦ ગાથના સ્તવનનો
	બાણાવળેખ

૫	શ્રીશ્રીરાગી કાવ્યબાણાવળેખ ૧૭૬૩
૬	શ્રી બાણાવળેખની ચોતીથી બાણાવળેખ ૧૭૬૬
૭	શ્રી મધ્ય બાણાવળેખ.
૮	શ્રી અખ્યાત કાવ્યમુદ્રા „ ૧૭૭૦
૯	શ્રી ર.ત્રિંચ સ્તવ „ ૧૭૭૩
૧૦	પૂ. ઉપા. શ્રી વરોચિન્નવજી મ. ની રેતદલિની સંસ્કૃત બાણાવળેખ

મુજરાતી પદ્ય સાહિત્ય

૧ શ્રી અપુરુષેના થય (વિ. સં. ૧૭૨૬ કા. ૧. ૧૦ કુટાગ)
૨ શ્રી નામવ ૬૪ રસલં સ્તવ. (વિ. ૧૭૩૪ પૃષ્ઠ)

જેમાં મુજબ નીચેના વિષયોની સંખ્યાઓ ખાસ મદદતરીકે છે.

૧ ચોદ પૂર્વની	૧૧ અટમગેડી
૨ ગુરની ૩૩ આશાનનાની	૧૭ વિગર્હ-નિંવીવાતાં
૩ આ-મસિયા	૧૮ મુદપતી રૂડિતેપણા
૪ વીસ અસમપિરધાન	૧૯ યાવતના ૨૧ ગુણો
૫ ૨૧ યમગ રથાન	૨૦ કાકિના ૧૬ દોષો
૬ ૧૬ પાપપ્રત	૨૧ દેવગી પડિ. વિધિ
૭ ૩૦ મોહનીકથાન	૨૨ રાઈ પડિ. વિધિ
૮ ૨૨ મોગ સંમદ	૨૩ ૭ વ્યસન પરિહાર
૯ સમ્યગ્નની પૂર્વભૂમિકાપ	૨૪ સુખતિ ધીમામળ
૮ ગુણોની	૨૫ અનુવિધ આદાર સંબંધી
૧૦ સમ્યગ્તવિચાર	૨૬ ઇરિયારહી સંબંધી
૧૧ યોગની પૂર્વ સેવા	૨૭ મંદગુપ્તના ૧૧ સ્વપ્નની
૧૨ મુક્તિવ અદેશ	૨૮ અનિભોગન
૧૩ સચિનાચિતાવિચાર	૨૯ ઉપદેશક પ્રભાતિયાં
૧૪ સમાપિક્તના ૩૨ દોષ	૩૦ દિનસિદ્ધા
૧૫ આઠ દષ્ટિવિચાર	

આ સિવાય પૂજ્યશ્રીની જનાવેશી તે તે મદદપુરોના ગુણ માનના વર્ણનામક સંખ્યાઓંતો કમચાં બેધ છે.

૮. પૂ. શ્રી ભાવવિજયજી મ.

પ્રત્યુત્તર મોરીશી સંબંધમાં જાણવેલ છેમી મોરીશીના કર્તા તરીકે સામાન્યથી ભાવવિજયજી મ. નોખ્યા છે, પણ જરા વિચારથી તપસનાં નીચેની વાન' બાણ્યા મળે છે કે- કર્તાએ, મોરીશીમાં પોતાના નામનો ઉપયોગ ત્રણ રીતે કર્યો છે.

(અ) ૧, ૨, ૪, ૬, ૮ થી ૧૩, ૧૫, ૧૭ થી ૨૦, ૨૨, ૨૪ થી ૨૭ અને ૨૯ થી ૩૧ ઉલ્લેખ છે.

જે જિજ્ઞાસુઓના હિતાર્થે અહીં ઉદ્ધત મ્હું છે.

પૂ. શ્રી ભાવવિજયજી મ. કૃત ચોવીસી
કળશ

“મમ યુવકા જિનવર નામે લંછન વજ્રે શાસન મુર-મુરી,
તતુમાન માતા પિતા છવિન વંશ નધરે ઉચ્ચરી ।
પ્રપગ્ન્ય પ્રભુશ્રી વિજય આજ્ઞાંક (દાન)

સુરિ શ્રી વિમલહર્ષ વાચક વર,
ઉવજઝાય શ્રી મુનિ વિમલ સેવક ભાવ મુખ સંતતિ કરે ॥”

અહીં એક વાત ખામ ખાન તેવી છે કે:—

જગદની બીજી લીલીમાં શ્રી વિજયાજ્ઞાંકસૂરિનો ઉલ્લેખ છે
પણ તે લેખક-દોષ કે સ્મૃતિદોષ લાગે છે.

કેમકે-જેન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ (પૃ. ૧૦૧)
તથા આજ મંથના પા. ૧૦૭૨ પર નોંધાયેલ શ્રી ભાવવિજયજી
મ. ના ઐતિહાસિક નોંધના આધારે: પૂ. શ્રી વિમલહર્ષ ઉપા.
શ્યામ ભગવંતના ગુરુમહારાજ પૂ. આ. શ્રી વિજયદાનસૂરી-
નંદરજી મ. છે. પણ પૂ. શ્રી વિજયાજ્ઞાંકસૂરિ મ. નહી.

તેથી ચોખ્ખી રીતે સુધારે સંમજવાની જરૂર છે.

આ પૂ.મંથનીએ નીચે મુજબનાં મંથો બનાવ્યા છે.

૧. શ્રી મદનિંદ્રભજનવિચાર સં. ૧૬૭૬

૨. શ્રી ઉત્તરાખવન સત્ત્વ સંસ્કૃતરતિ-સં. ૧૬૮૬.

૩. શ્રીધ્યાનસ્વરૂપનિરૂપણ ચોપાઇ સં. ૧૬૬૬. ચૈત્ર વ. ૧૦

ખંભાત

૪. શ્રી ચંપેકમાલા કથા સં. ૧૭૦૮ પીળપુર.

- * શ્રી વરમણ પાર્શ્વનાથ સ્તવન ગા. ૫.
- * શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન ગા. ૭
- * શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન ગા. ૫
- * શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સ્તુતિ ગા. ૪
- * શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તુતિ ગા. ૫
- * શ્રી પચ્ચીવી સ્તુતિ ગા. ૪

શ્રી અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ હંદ ગા. ૫૧.

આ મુનિવરશ્રીની પરમ-વિદ્વતા સબધે જોન સાહિત્યનો સં.

ધતિહાસ (પા. ૧૦૧) માં વિશિષ્ટ નોંધ મળે છે.

“વિ. સં. ૧૬૭૭ માં પૂ. આ. શ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરે

મ શિષ્ય ઉપા. વિમલહર્ષે મ. શિષ્ય પૂ. શ્રી જયવિજયે

મ.ની કલ્પસૂત્રટીપિકાનું તથા વિ. સં. ૧૬૬૬ માં પૂ. ઉપા. શ્રી

વિનયવિજયે મ. કૃત શ્રી ‘કલ્પસૂત્ર મુખ્યોપકાવૃત્તિનું’ અને

વિ. સં. ૧૭૦૮ માં પૂ. ઉપા. શ્રી વિનયવિજયે મ. કૃત લોકપ્રકાશ

અંથનું વિદ્વાતમયું સંશોધન. પૂ. મુનિશ્રી ભાવવિજયે મ.

એ કરેલ”

૯ પૂ. ઉપા. શ્રી વિનયવિજયે મ.

આ પૂજ્યશ્રી જોન સાહિત્ય-ગ્રંથના તેજસ્વીતા છે. પૂજ્યશ્રીના નામથી ભાગ્યે જ દોષ અભવ્યું હોય તે વર્ગે પરાધિકાર શ્રી પશુપત્તિ પ્રસન્ને શ્રી કલ્પસૂત્રના મુખ્યોપકા રીક્ષના અરબી ફરેના કાન પરિત્ર થાય જ, તે રીતે તે રીક્ષના રચના રૂપે તથા તે વર્ગે શ્રી નરપદની આસો-ચૈત્રી યોગીમાં વચ્ચાના આ-ભાગ-ગોપાળ પ્રસિદ્ધ શ્રી પાગરામના રાસના પ્રવૃત્તિ રૂપે આ પૂજ્ય શ્રી અતિ પ્રસિદ્ધ થયા છે. વગી આ-ગાગ-ગોપાળ પ્રસિદ્ધ “સિદ્ધાર્થ”

તેજોશ્રીએ નૈપથાદિ મહાકાવ્યોનો અભ્યાસ ખૂબજ તકગમી રીતે કરેલ.

જેની સાક્ષી રૂપ આ પૂજ્ય મ.શ્રીની ત્રિ. સં. ૧૬૮૪ના ચૈત્ર વદ ૧૦ શુક્રવારે સ્વહસ્તે લખાયેલ શ્રી નૈપથમહાકાવ્યના ૧૨મા સર્ગ સુધીનો શ્રાવ્યકાંડ વિરચિત શ્રી રોષી નામની દીકાની પ્રત આજે પણ હસ્તલિખિત બાંડારોમાં મળે છે,

આ પૂજ્યશ્રીએ સસ્કૃત અને ગુજરાતી ભાષામાં પ્રૌઢ શાસ્ત્રીય પદાર્થોના વિવેચન રૂપ મહાગ્રંથો અને વિવિધ પદ્ય સાહિત્ય બનેલા પ્રમાણમાં રચ્યું છે. જેની મળી આવતી નોંધ આ પ્રમાણે છે-

પૂ. ઉપા. શ્રી વિનયવિજયજી મ. પ્રણીત

રચનાઓની નોંધ.

૧. શ્રી હૃદયમુત્ર મુખોપધિકા દીકા ૧૫૮૦ મ્સોક પ્રમાણ

વિ સં. ૧૬૬૬ જેઠ સુદ ૨ ગુરુ-પુણ્ય ચોગે પૂ. પં. શ્રી ગુરુ-વિજયજી મ. સિંધ્ય સુનિશ્રી શ્રીવિજયજી મ. (જેમણે ચતુર્વંશ અને કુમારસંભવ-મહાકાવ્ય પર દીકા રચી છે)ની આગ્રહજરી અભ્યર્થનાથી આ મહાદીકાની રચના કરી

જેનું મંરોધન-તપાગચ્છીયાચાર્યશ્રી વિજયદાનમૂડી.

નામ શ્રોત્રવિજયજી રાખેલ જેઓ પાછળથી પ્રખ્યાત ઉપાધ્યાય થયેલ

તેમની સાથે નાનો ભાઈ કથ્થાજી અને બહેને પણ દીકા લીધેલ. તેમનું નામ કીર્તિવિજયજી મ. નથા વિમળશ્રીજી નામ રાખેલ.

આ પ્રસંગે ૧૮ પુસ્તકોનોએ દીકા લીધાની નોંધ મૂડીગર અને સમ્રાટ (પા. ૨૧૭ ૨૧૮) માં મળે છે."

૭. શ્રી શાંતમુધારસ ગ્રંથ :

અનિલાદિ ચાર ભાવનાઓ અને મૈત્રી આદિ ચાર ભાવનાઓ મળી સોળ ભાવનાઓ પર અત્યંત સુંદર લખિત મહાકાવ્ય તરીકે અને પંડિતરાજ જયદેવ કવિદ્વૈત શૃંગાર-પ્રધાન ભક્તિકાવ્યરૂપે મહત્વના મનાતા ગીતગોવિંદ કાવ્યને અધ્યાત્મ-વૈરાગ્યપ્રધાન ભક્તિ કાવ્ય તરીકે દક્ષર લેનાર અને નામ પ્રમાણે વચાર્થ યુક્તે ધારણ કરનાર આ ગ્રંથ છે.

આ ગ્રંથ વિ. સં. ૧૭૨૩માં ગંધપુર (મંધાર) ખંદે પૂજ્યશ્રીએ બનાવ્યો છે.

આ ગ્રંથમાં જુદા જુદા મેઘ-ગંગોત્રા બાગભોજ્ય સૈધિ છનાં વિદ્વાનેએ આકર્ષનારી પદ્ધતિએ સોળ ભાવનાઓનું આશ્ચર્ય ચિત્ર રજુ કર્યું છે.

૮ શ્રીમદ્દક્ષિણમસ્કાર સ્તોત્ર

૯ શ્રી જિનસદ્ગત-નામ-સ્તોત્ર

વિ. સં. ૧૭૩૧માં પૂજ્યશ્રીએ ભક્તિયોગને પરિપૂર્ણ કરનાર મહત્વના આ બે વધુ ગ્રંથો રચ્યા છે.

૧૦ પદ્મિંદ્રાલ જલ્પ

પૂ. ઉપા. શ્રી ભાગ્ય વિજયજી મ. મણી કૃત પદ્મિંદ્રાલ-જલ્પ વિચાર નામના ગ્રંથમાંથી સંક્ષેપ રૂપે સંસ્કૃતમાં આ ગ્રંથ રચાયેલ છે.

આ સિવાય મૂળર ભાષામાં રચાયેલ સ્તવન-અષ્ટાશ આદિ સાહિત્ય નીચે મુજબ મળે છે.

૧ શ્રી સુધંપુર ચંદ્ર પરિપાટી (વિ. મં. ૧૬૮૯)

૨ શ્રી વિજયદેવસરિ લેખ (સં. ૧૭૦૫ ધનનેરસ ખંભાન)

૧૮ શ્રી આંબિકા વિચાર સ્તવન—(ગાથા ૧૧)

૧૫ શ્રી વિનયવિલાસ (૩૭ પદો)

વિવિધ વિગોને સગના આખ્યાનિક સૈધ્યી રચાવેલ હુંઠા
૧૬ ૧૫ ગીતોનો મમદ આવક ભીમશી માળેક સંકલિત
‘સમસાય મંમદ’મા પ્રમાણિત છે

૧૬ શ્રી ભગવતી સુદ્ર સ્તવનાય (સં. ૧૭૩૮ સદિ આમાસામાં
(ગાથા ૬)

૧૭ શ્રી હરિયાવહી સમસાય (સં. ૧૭૩૦) (ગાથા ૨૫)

૧૮ શ્રી અધ્યાત્મ ગીતા (શ્લોક ૩૩૦)

૧૯ શ્રી અનુવિંશનિ તીર્થ-કર સ્તવન આવીશી

પ્રમુત સમદમાં ને જાણેલ છે તે.

૨૦ શ્રી ચિદરમાન જિન વીશી

૨૧ શ્રી શાસ્ત્રન જિન ભાસ (શ્લોક ૬)

૨૦ શ્રી હરખચંદ્રમ.

આ પુસ્તકના મુદ્રિ છે કે આવક? તે ૨૫૪ ચોક્કસ સાધનના
અમાલે જાણી સમાજ નથી.

૫૭ જેન ગુજર કવિઓ (ભા. ૩ ખં. ૨ પા. ૧૫૫૩) માં
હજી મા હવે તરીકે હરખચંદ્ર આવક જણાવી પ્રમુત આવીશી
ના આદિમાન -શ્રી મધ્યભદ્રેવ પ્રમુત સ્તવન તથા અંત્ય ભાગ
મદાવીર કવાગીના સ્તવનની કોલી કરી રજુ કરે છે.

આ ઉપરથી પ્રમુત આવીશીના કર્તા આવક દોષ તેમ જણાય છે
મૈત્રિદાસિ-દરિદ્રે તપામનાં હરખચંદ્રમ આને યોડી ખીછ
વિગને મળે છે, જેમ કે—

જેન સાદિયનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ (પા. ૧૬૫૭) માં

સકલ પંડિત સિર મુકુટ નળીનો શ્રી જ્ઞાનવિજયભુષણાય ।
તે શુર્યચક્ર પસાયે જિનના નયવિજય મુખ ગાય ॥
એટલે આ ચોવીશી વિ. સં. ૧૭૪૬ કાર્તિક મુદિ
તેરશે ઉન્નતપુર (હિના-સૌરાષ્ટ્ર) નગરે ૫ આ. શ્રી વિજય-
પ્રભમુરિણ મ. રાત્રે ૫. ઉપા. શ્રી જ્ઞાનવિજયણ મ. શિખ
શ્રી નયવિજયણ મ. આ રચી છે.

અહીં કથાશ્રમાં સુવસાયેશ્વર શુરના નામનો ઉલ્લેખ ચોવીશીકારે
૧, ૩, ૬, ૧૬, ૧૬ અને ૨૪મા સ્તવનમા પણ કર્યો છે.

આ ચોવીશીકાર અંગે ઐતિહાસિક તપાસમાં ખૂબ જ જૂજ
સામગ્રી મળે છે.

જૈન સા. નો સં. ઈનિહાસ (પ. ૧૧૫)માં “શ્રી નય-
વિજય-૧૭૪૪” એટલી નોંધ છે.

૧૧૫ જૈન ગુર્જર કવિઓ (ભા. ૪ ખ' ૨ પા. ૧૩૩૩)માં કવિ
ક્રમાંક ૮૭૨ ગ.માં શ્રી નયવિજયણ ગણી (તપા. શ્રી જ્ઞાન-
વિજયણ શિખ)ના નામ તથા ૧૮૨૪ ગ. સખ્યાની શ્રી નેમિનાથ
બારમાસા નામે એક કૃતિ નોંધાયેલ છે.

જેની રચના સં. ૧૭૪૪માં થરાદ નગરે થયેલી છે. તે
કૃતિના છેડે આપેલ કથાશ્ર પણ ત્યાં ઉલ્લેખિત છે તે આ પ્રમાણે-
“સંતરમિ”સાવધ વીરભદ્ર થીરપદ રહી ચૌમાસ ।

આનંદ અધિક પાયા ગાયા બારે માસ ॥

સકલ પંડિત ચિરંતોજ જ રાજ (વિજયરાજ) રાજઈ ।

જ્ઞાન વિજય પ્રભુ પદ્મ વાજઈ ।

તે શુર ચરણ પસાય પામે, નયવિજયે વિનમ્યા નેમિમામી ॥

૬. શ્રી. સીતાવતી રાસ મુખતિવિચાર (સં. ૧૭૬૭ આમેા વદ
૧ મેામ પાટળા ઊનાઊઆ ગામે)
૧૦. શ્રી ધર્મ-પાપ જુદિરાસ (સં. ૧૭૬૮ માગ. મુ. ૧૦ રવિ
પાટળ)
૧૧. શ્રી ભુવનભાતુકેવલીરાસ-રમણદરી (સ ૧૭૬૯ પોપ વદ
૧૩ પાટળ ગામે ઊનાઊઆ)
૧૨. શ્રી નેમિનાથ સસોડો
૧૩. શ્રી ભરત-બાદુબતી સસોડો
૧૪. શ્રી ભાવરાતસૂરિ પ્રમુખ પાંચ પાટ વર્ણન
ગાંધીધરપરદાસ (દાગ ૩૧) સં ૧૭૭૦ બારેબારા ઘરઆત
સમાપ્તિ ખેડામાં.
૧૫. શ્રી કંઈમુનિનો રામઠાક (દાગ-૧૭) (સં. ૧૭૭૨ ભાદરવા
મુ. ૧૩ શુક્રવાર અમદાવાદ)
૧૬. શ્રી જિન સ્તાવન. ચોવીશી; (સં. ૧૭૭૨ ભા. મુ. ૧૩
શુક્રવાર અમદાવાદ)
૧૭. શ્રી દામનક રાસ (સં. ૧૭૮૨ આમેા વદ ૧૧ શુક્ર. અમદાવાદ)
૧૮. શ્રી વરદત-ગુણમંજરી રાસ (સં. ૧૭૮૨ માગસર મુદ
૧૧ શુક્રવાર અમદાવાદ)
૧૯. શ્રી મુદશનમેઠી રાસ (સ. ૧૭૮૫ ભા. વદ ૫ મુક પાટળ)
૨૦. શ્રી નેમનાથ-રાજમતી બાર માસ (નેર માસ)
સં. ૧૭૯૫ આ. મુ. ૧૫ સોમ ઊનાવ
૨૧. શ્રી સૂર્યચંદ્રો રાસ (સં. ૧૭૯૨)
૨૨. શ્રી હરિવંશરાય-રસરાનાકર (સં. ૧૭૯૬ શ્રી. મુ.
મુક ઉમરે

- સત્સુન્દર્ય પદ (ગા. ૧૧) (છાંદ મોરારા.)
- શ્રી હંડક વિચાર સ્તવન.
- શ્રી અપ્સરમંગી સ્તવન.
- શ્રી સિદ્ધાચલ સ્તવન (તે દિન ક્યારે આવશે)
- શ્રી સિદ્ધાચલ સ્તવન (ગ્યાંબરીએ રે મેં આજે)

આ ઉપરાંત પૂ. ઉપા. શ્રી ઉદયરાનજી મ. બીએ સજ્જાઓ ભરી બનાવી છે તેમાંની ઘોડીક નીચે મુજબની ઇતિહાસના પાને મેધાર્થ છે.

• ભાગ નિર્ધેષક (મં. ૧૭૬૫ હા સુ. ૨)

• શ્રી બ્રહ્મભૂમિજી	• શ્રી સીમાની
• શ્રી એકાદશીની	• શ્રી જ્ઞાનચર્ચની
• શ્રી વૈરાગ્યની	• શ્રી જ્ઞાનચર્ચને સિખામણની
• શ્રી સીતાજીની	• શ્રી નિદ્રા નિવારણની
• શ્રી ધૌવનની અસ્થિરતાની	• શ્રી અભવ્યને ઉપદેશ ન
• શ્રી નારીને સિખામણની	લાગે તેની
• શ્રી ક્રોધ નિવારણના	• શ્રી વૈરાગ્યની
• શ્રી માન નિવારણની	• શ્રી અજ્ઞાન દોષ નિવારણની
• શ્રી માયા નિવારણની	• શ્રી પરસ્પરી ત્યાગની
• શ્રી લેખ નિવારણની	• શ્રી શીશુધર્મની
• શ્રી પ્રજાનીયાની	• શ્રી સુમતિ વિગ્રાહની
	• શ્રી આત્મકિન સિદ્ધાની
• શ્રી સ્ત્રી સિખામણની	• શ્રી જ્ઞાનચર્ચની

વપુમાં શ્રી જીન ગુરુદે કવિઓ (જા. ૨ પા. ૪૧૪-૪૧૫)
માં ૫. ઉપા. શ્રી ઉદયરાનજી મ. સજ્જા ઠેકણીક મકરની
લોગુનિઓ (જેમાં ૫૫૫ની અંગેની મુદ્દની બાજબે જગદગ્રંથ
૬

ખેડામાં શ્રી શ્રાતિનાથજીના દેરા પામે જ્ઞાનજ્વાર છે. તેમની પરપચના શ્રી મુમતિરત્ન ગોરજી છેલ્લા થયા. જેઓ દરેક સમય પૂર્વે સ્વર્ગીત થયા હ

વગી લોક-પ્રસિદ્ધ એક વાત પણ અહીં નોંધવી જરૂરી છે કે “જ. ૧૭૬૪ થી ૧૭૭૬ના ગાળામાં પૂ. શ્રી વાચકચર્ય શ્રી ઉદયરત્નજી મ. ખેડાથી વિસાગ-સવના પરિવાર આવે શ્રી શંખેશ્વર તીર્થે યાત્રાર્થે પધાર્યા”

“ને વખતે શ્રી શંખેશ્વર-પાર્શ્વનાથ-પ્રમુખી મૂર્તિ કાગ-પ્રભાવથી શંખેશ્વર ગામના ઠાકોરના કમળમાં હતી અને પટારામાં એક રાખતો, દર્શનાર્થે આવે ત્યાં તેમની પામિથી મનમની રીતે મોનામદોરો સર્જ દર્શન કરાવતો,”

“પૂ ઉપા શ્રી ઉદયરત્નજી મ ને એમ સાગ્યું કે—“જગન-તારક ત્રલોકેશ્વર નાથ શ્રી શંખેશ્વર દાદાની યાત્રામાં આ તો ત્યાં અવગત.”

“યાત્રાર્થે આવનારાને પંડોચતુ હોય તો મોનમદોર આવે અને જો ન પડોચતુ હોય ને તો દર્શનાર્થે વચ્ચિન રહે.”

“આ તો હારે જુલન લાગે અન્યાય ગણાય ! આ માટે બંધક કરતું નેઈએ. ધરી મક્ક સવ સાથે પ્રમુખના પટારા સામે બેઠી આનંદ થયા. થોડી વાટે સહસા વાણી ગૂંરી. પ્રભાતીમા રાગનાં

“પાર્શ્વશંખેશ્વરો સાર કરે સેવકોં

હેવ ! કાં એવડી વાર લાગે”વા શય ગુ ભક્તિમધુ”

* આવે જ “સેવો પાસે શંખેશ્વર મન શુભે”થી સર થતો શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો હંદ પણ પૂ. ઉપા શ્રી ઉદયરત્નજી માનો મળે છે.

૭ હાનુ' આ જ્ઞાનપંથની સ્તવન મુત સિદ્ધારથ ભૂપનોદરે
સિદ્ધારથ ભગવાન' એ કહીથી યર થનું આરાધક વર્તમાં
અતિપ્રસિદ્ધ છે.

શ્રી એકાદશી સ્તવન-વિ. સં. ૧૭૬૬ રાજનગર-અમદાવાદ

- શ્રી પંચમહાવ્રતભાવનાની સમગ્રાય • શ્રી જૈતમ ગણધરની સમગ્રાય
- શ્રી દુષપત્રીપાધ્યયનની મજગ્રાય • શ્રી જિનપ્રતિમા સ્થાપના "
- શ્રી ભગવતી મૂર્તિની મજગ્રાય • શ્રી આવકના ૧૨ વ્રતની "
- " " " • શ્રી કામાવિન્યયમૂર્તિની "
- શ્રી અગ્નીયાર ગણધરની મજગ્રાય • શ્રી પીઠ સ્થાપકની "
- શ્રી સામૈયાની " • શ્રી સુજાત કુમારની "
- શ્રી અનાર્થી મુનિની સમગ્રાય-

૨. આ સિવાય શ્રી જિનવિન્યય મ. નામના બીજા ચળ મુનિએ
ધયાની નોંધ મળે છે.

૧ તપાસચ્છીય પૂ. શ્રી કલ્યાણવિન્યય મ. સિધ્ધ પૂ.
મુનિશ્રી ધનવિન્યય મ. સિધ્ધ પૂ. શ્રી વિમલવિન્યય મ.
સિધ્ધ પૂ. શ્રી કીર્તિવિન્યય મ. ના સિધ્ધ તરીકે જૈન મૂર્તિ
કવિએ ભાગ ૨ (પા ૨૬૭) માં નોંધ્યા છે અને તેમની મુનિ તરીકે
શ્રી જયવિન્યય કુંવર પ્રભંધ (સ ૧૭૩૪ કસાયા) ની નોંધ છે.

આ ઉપરાંત શ્રી જૈન મૂર્તિ કવિએ (ભા. ૩ ખ. ૨
૧૨૮૮) માં વધારાની બે મુનિએ નોંધાઈ છે.

૧ ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવન-દ્વિવિંશી

આ સ્તવન ૨૭ હાનુ' છે. પાછળ પ્રતિમામાં વર્ણવ્યા પ્ર-
મને કમલના આધારે જણાય છે કે-

આ પૂન્યપ્રીતી દુનિઓ નીચે મુજબ ત્યા નોંધાઈ છે.

૧ શ્રીપાગચરિત્રરાસ ટાગ ૪૧ સં. ૧૭૬૧ આસો સુદ-૧૦

ગુર. શ્રીનરસખજાદે શ્રીનરસખા-પાર્શ્વનાથ પ્રમાણાત

આ રાસના પાછલા ભાગની (૪૧ મી ઢાગ ૨૫) પ્રશસ્તિમાં

એકે મહત્વના વાગ નોંધાઈ છે કે-

“શ્રી વિજયદેવ સૂરીય પદોધર, તપઃગુણનિધકે સમાનો ।

શ્રી વિજયસિંહ મુનીય પૃષ્ઠર, સાચો યુગ પ્રધાનો ॥

મેલપાટપનિ રાણા જગતસિંહ મુખ્ય આરકે કીધા રે !

આ જેટકનો વ્રત દેઈ લાભ અનોખમ કીધા રે !

પ્રશસ્તિ ગા ૬-૧૦

એટલે કે “પૂ. આ. શ્રી વિજયદેવ સૂરીયર જગતંતના
પદોધર પૂ. આ. વિજયસિંહ સૂરીયરજી મહારાજે મેલાડના
મહારાણા શ્રી જગતસિંહજી ને ધર્મોપદેશથી પ્રભાવિત કરી
શુદ્ધ આરકે બનાવેલ એટલે કે જૈન-ધર્મની જગત ૧ ૭૧ તેમજ
કેવા ૪૦ પાડેલી.

તે મહારાજાએ પૂ. સરિછના ઉપદેશથી શિકારની બાધ
લીધેલી.”

આવી મહત્વની વાગ અહીં નોંધાઈ પૂ. દુનિઓ
જિનચિત્રયજી મહારાજાથી એ પૂ. આ. શ્રી શ્રી વિજયસિંહ-
સૂરીયર જગતંત અપૂર્વ ધર્મપ્રમાણના વર્ણવી છે.

૨. શ્રી નેમિનાથ સસોડો ૩

અમદાવાદ.

૩. શ્રી ધનના-રાસિકબદ્ધ ૩

નં. ૧૭૬૬ આરગ સુ. ૧૦ મુ

૧. શ્રી જિન સ્વતંત્ર ચોવીશી કેન્દ્રે પ્રસ્તુત સંપ્રદાય
૧૮ માં ચોવીશી તરીકે પા. ૪૪૭ થી ૪૭૪મા ઉપાયેષ્ટ છે

૨. શ્રી શિક્ષારાજકલેષક સ. ૧૭૮૬ ફા. ૧ ૫ ઉનામાં
જેમાં ઔપદેશિક સાં ઉપરાંત દુહાઓ છે.

૩. શ્રી જૈન ગુર્જર કવિઓ (આ ૩ ખ પા ૧૪૧૦)
મા ૪૫૪મા ક્રમાંકના કવિ તરીકે હંસદેવનંદ મ.ના ઉલ્લેખ છે.
ત્યાં પરિચય આ રીતે આપ્યો છે

“ આ મુનિ શ્રી ઉપાધ્યાય શ્રી ઉદય દેવનંદ મ. ના સંસારી
સંતોષ-ભાઈ થાય. અને દીક્ષામાં કાકા-ગુરુ થાય

આ મુનિશ પોદવાડ સાગિના શ્રી વર્ધમાન યાકની પત્ની
શ્રી રામબાઈની કુલિએ જન્મેલા, સંસારી નામ હેમરાજ હુ.

આ મુનિશીનો સ્વર્ગવાસ સં ૧૭૬૮ ચે. સુ. ૯ શુક્રવારે
મીયાગામમાં થયેલ, મીયાગામના આ મુનિશીના મુનિચિદ્વાર
સ્તંભ છે ”

૪. શ્રી અર્ધિ આ પુન્યશ્રીની મુનિ તરીકે “શ્રી અધ્યાત્મકદમ
કુમ-ખાસાવબોધ” ની પૃષ્ઠ નોંધ છે.

જન્મ-ખાસાવબોધ આપક ભીમશી માણિકચંદ સંગદિત
શ્રી પ્રકરણ દેનાકર (ભા. ૩) માં ઉપાઈ ગણેલ છે.

૫. શ્રી અર્ધિ નવી મહાવલી વાન એ નોંધાઈ છે કે- પૂ. શ્રી
હંસદેવનંદ મ. ની પ્રવચન પુસ્તક અવસ્થિત આપી છે. જે આ
પ્રમ છે-

“ તથા, આ શ્રી વિજયરાજમુનિશ્રી પૂ. અ. થી
વિજયદ્વારદેવનંદ મુનિ શિષ્ય પૂ. શ્રી લલિતદેવનંદ મ. પૂ. શિષ્ય
શ્રી ચિદિદેવનંદ મ. શિષ્ય પૂ. શ્રી રાજદેવનંદ મ. શિષ્ય

દેવિદાસિઃ સ્વદિન્યા વિવિધ-કોષોન્મેષ પાઠી પૂ. શ્રી રામ
વિજયપદ મ કિર્તીય ધીની સ્વેચ્છ કુવિઓ નીચે મુજબ જણાય છે

- (૧) શ્રી નેત્રપાત્ર રામ (મ. ૧૭૧૦)
- (૨) શ્રી ધર્મદત્તમુદિરામ (સ. ૧૭૧૬)
- (૩) શ્રી વિદુરમાન જિનસ્તવનવિંશિકા
- (૪) શ્રી શાંતિજિન રામ (મં. ૧૭૮૧)
- (૫) શ્રી લક્ષ્મીમાનરમુદિનિર્વાણ રામ (મં. ૧૭૮૮ પછી)

આ કૃષ્ણન જે. સા. નો સં. ક્રિતિ. (પા. ૭૮૦) માં નીચે
મુજબની નોંધ મળે છે.

“તપાગઁઝીય પૂ. શ્રી સુમનિવિજય વાચક શિષ્ય પૂ.
શ્રી રામવિજયપદ મ. શ્રી જે મં. ૧૮૭૮માં ઉપદેશમાળા
૫૨ બાલાગ્રંથ રચ્યો.”

વળી જે. સા. નો સં. ક્રિતિ.માં આ નામના બીજા મુનિવરોને
ઉલ્લેખ નીચે મુજબ મળે છે

• પા. ૪૪૭- ૪૪૮૫૨ પૂ. આ. શ્રી હીરવિજય સૂરીચરણ
શિવરત્ન પૂ. શ્રી ધનવિજયમણિ શિવ શ્રી ગુણવિજયપદ મ.
શિવ પૂ. શ્રી રામવિજય મ. સખેષ શ્રી વિદ્યાવાનરચક સૂત્રની
સખેષ પ્રતની નોંધ છે.

• પા. ૬૦૧— x x x x તપાગઁઝીય શ્રી રામવિજયપદ મ.
ગણી શિવ પૂ. શ્રીવિજયગણી જે રઘુવંશ ૫૨ રીકા બનાવ્યાનો
ઉલ્લેખ છે.

• પા. ૬૪૮— x x x x તપાગઁઝીય શ્રી રામવિજય
પદિતના શિવ શ્રીવિજયગણીની અભ્યર્થનાથી વિ. સં. ૧૬૬૬

“ ૧૧ ચોવીસ લિનવર ભવિષ્યતઃ સકળ મંગળ સુરતરૂ
વિવિધ દેસીગંધી ગણ્ય ભક્તિ વચથી સુંદર ! ”

તપાગચ-ચોલાકરણુ રવિવર ઉત્તમસાગર પદકરે
રસિક મધુકર ન્યાયસાગર સિધ્ધ જિનગુણને બરે ॥ ”

આ ઉપરથી તપાગચીય પ. શ્રી ઉત્તમસાગરજી મ. ના
શિષ્ય શ્રી ન્યાય સાગરજી મ. આ આ ચોવીસીના કર્તા છે, એમ
નક્કી થાય છે.

એક મહત્ત્વની વાત અહીં પ્રશ્નચિન્હ રૂપે છે કે પ. શ્રી
ન્યાયસાગરજી મ. આ ચોવીસીઓના કર્તા નક્કી હતા અનુક
સત્ત્વે મા મુદરા નામ હમેશું છે તે શું પૂજ્ય ઉપા શ્રી યશો
વિજયજી મ. પ્રતિ આંતરિક શ્રુણાનુસાર બરો પદપાત મુકવે છે
કે બીજી કંઈ કારણ છે એમ માનવું ધરે.

પ. શ્રી જ્ઞાનવિમલ સુદીધરજી મ. ના પણ કેટલાક
મતવનોમા મુદરા-જરૂર પદ મતવનના છેલ્લે આવે છે. ત્યાં પણ
આ સવાલ ઠોઠીકું તો કરે જ છે.

પ્રયત્ન કરતાં શ્રુતાસો મળ્યો નથી, અનુભવી રિવેકા વિદાનો
ચોગ્ય પ્રકાશ પાથરે એવી આશા છે

આ પૂજ્યશ્રી બ્રાહ્મન કી. સા. નો સં. ઈતિહાસ (પા.
૧૬૫) માં અકારમા સત્ત્વના મુદરાની કવિઓની આગવાલી સાથેની
નોંધમાં સ ૧૭૬૬ થી ૧૭૮૪ સુધીનો મમ્મ પ. શ્રી ન્યાય સાગ-
રજી મ. નો નોંધ્યો છે.

વળી આ પ્રંધ (પા ૬૬૩) માં વિ. સં. ૧૭૭૫ નાં તપા શ્રી
ઉત્તમસાગરજી મ. સિધ્ધ શ્રી ન્યાયસાગરજી મ. શ્રી એ

“ ૧૧ ચોવીસ જિનવર બવિહિતકર સકળ મંગળ મુરતરૂ
વિવિધ દેસીબંધી ગાયા બકિત વચથી મુંદરૂ ! !

તપાગચ્છ-ચોલાકરણ રવિવર ઉત્તમસાગર પદ-કરો
રસિક મધુકર ન્યાયસાગર શિષ્ય જિન ગુણને ભરો ॥ ”

આ ઉપરથી તપાગચ્છીય પ. શ્રી ઉત્તમસાગરજી મ. ના
શિષ્ય શ્રી ન્યાય સાગરજી મ આ આ ચોવીસીના કર્તા છે, એમ
નક્કી થાય છે

એક મહત્વની વાત અહીં પ્રશ્નચિન્હ રહે છે કે પૂ. શ્રી
ન્યાયસાગરજી મ. આ ચોવીસીઓના કર્તા નક્કી હતા અમુક
મતનો માં મુયશ નામ ઉમેર્યું છે તે શું પૂજ્ય ઉપા શ્રી યશો
વિજયજી મ. પ્રતિ આંતરિક ગુણાનુગત ભર્યો પદપાત મુચ્ચે છે
કે બીજી કંઈ કારણ છે એમ ખોનવું થતે

પૂ. શ્રી જ્ઞાનવિમલ સૂરીશ્વરજી મ. ના પણ કેટલાક
મતનોમા મુયશ-જશ પદ સ્તવનના છેલ્લે આવે છે. ત્યાં પણ
આ સવાસ ડોકીયું તો કરે જ છે.

પ્રપન્ન હતાં ખુલાસો મળ્યો નથી, અનુભવી વિવેકી વિદ્વાનો
માગ્ય પ્રકાશ પાથરે એવી આશા છે

આ પૂજ્યશ્રી જાપ્તન ને. સા. નો સં. ઇતિહાસ (પા.
૧૧૫)માં અકારમા સનકના ગુજરાતી કવિઓની સાથવાડી સાથેની
નોંધમાં સં ૧૭૧૧ થી ૧૭૮૪ સુધીનો સમય પૂ. શ્રી ન્યાય સાગ-
રજી મ. નો નોંધ્યો છે.

વળી આ મંથ (પા ૧૧૩)માં વિ. સં. ૧૭૭૫ માં નવા શ્રી
ઉત્તમસાગરજી મ. શિષ્ય શ્રી ન્યાયસાગરજી મ. શ્રી એ

૪. શ્રી નિગ્રહ-વિચાર-ગર્ભ
શ્રી મદાવીર-જિન સ્તવન

૫. શ્રી મદાવીર-રામચાળા

ગુણ-ગુણ રાનામાં પ્રબુધી મદાવીર-પરમાત્માના મુદ્દાના
તર્જન વાગી જ્ઞાનિની રચના રાંદેર (મુગ્ધ ૫મી) અ. ૧૭૮૬ ના
સામાસમાં સનનેરમના રાજ હરેત છે

૬. શ્રી જિનસ્તવન-ધાવીરી-૨ પ્રસ્તુત સમદમાં ૨૭મી આશી
તરીકે પા. ૬૦૧ થી ૬૧૮માં ઉપાઈ છે.

૭. શ્રી જિનસ્તવન ધાવીરી-૨ પ્રસ્તુત સમદમાં પા. ૬૨૨ થી
૬૪૦ માં ઉપાઈ છે.

૮. શ્રી વિદુરમાન-જિનધીરી,
ધાવીરી-ધીરી સમદ (૨ ૭૩૮ થી ૭૫૮)માં ઉપાઈ છે.

આ ઉપરાંત જૈન ગ્રં. કવિઓ (પા. ૩. ખ. ૨ પા. ૧૪૪૦)
માં વધારાની એક કૃતિ નોંધાઈ છે.

૧. આવકે રાજરાસ-અ. ૧૭૮૪ દીરાળી

૨૧ શ્રી પદ્મવિજયશ્ચ મ

આ પૂજ્યશ્રીના દરેક સ્તવનના અંતે મ્હી જિન-ઉત્તમ-
ચાન્દ દોઈ પ. ૫. શ્રી જિન વિજયશ્ચના સિંચ પૂ. શ્રી દેવ
વિજયશ્ચ મ. ના સિંચ નક્કી થાય છે

પૂજ્યશ્રીની બનાવેલ બે ચોલીસી આ સમદમાં છે.

જેમની પ્રથમ ચોલીસી નીચે મુજબના નવ બોલવાળી છે,

નવ બોલોની વિગત

૧-૫ પાંચકથાનુસાર-નિચિઓ

૧. આંતર.

“અમદાવાદ શામળાની પાઠના મીમાઝી જાનીય મઠ
 શ્રી ગુરુદેવશ્રી ને ત્યાં મમકુદેવી આપિશાની કુશિને પુન્યધાનો
 જન્મ વિ. મ. ૧૭૬૭ ના રોજ બા. મુ. ૨ ના રોજ મંગલ
 નેમનું સંસારાનંદ પાનામંદ દગ. ૭ વર્ષની ૧૧ આત્મા
 શામળાની નિમિત્તે પામી પર્વત-મના શુભસંસ્કારો ના બન્ને
 પાનામંદે

૫. શ્રી ઉત્તમ વિજયજી મ. પાને મદન-૨ મેં લીધા સીકારી,
 નેમનું નામ મુનિધીકુપદ વિજયજી મ. સ્થાપુ.”

ગુરુ-અરેજામા બેગી મોષિક શામળાના કરી માર્ગની આત્માથી
 મુગ્ધમાં ૫. ગુણિધિ-વિજયજી મ. પાને શબ્દશાસ્ત્ર = વ્યાકરણનો
 તથા તદ્વિષયક કાવ્ય-અષ્ટકાગ્રંથિ ગ્રાહનો પણ અભ્યાસ કર્યો

વિવેક આવક શ્રી તારુણ્યદર્શના આમદર્શી અને તેઓની
 મદુપથી ન્યાયશાસ્ત્રનો અભ્યાસ પણ કર્યો

વિ. મ. ૧૮૧૦માં ભટ્ટારક ૫. આ શ્રી વિજય ધર્મ.
 મૂર્તિધરજી મદુપરજી રાધનપુરમાં ૫. શ્રી પદ્મવિજયજી મ.ને
 પંચામ પદવી આપી.

૫જી રાધનપુરથી અમનગર-જૂનાગઢ-ગિરનારની યાત્રા
 કરી શબ્દશાસ્ત્ર મદુપતીધર્મની યાત્રા કરી ભાવનગર ચોખાસું કપું.

વિ. મ. ૧૮૧૩ અને ૧૮૧૪માં ચોખાસું ગુરુતમાં કરી.
 ૫. શ્રી ગુરુદેવશ્રી ઉત્તમવિજયજી મ.ની આત્માથી ભુરહાનપુર
 પધાર્યા, ત્યાં ચોખાસું કરી સ્થાનકવાસીઓ સાથે વાઢ કરી શા
 જ્ઞપતામકા કરાવી.

વિ. સં. ૧૮૧૫-૧૮૧૬ એ ચોખામા ભુરહાનપુરમાં
 અંબાલ પધાર્યા, ત્યાં સં. ૧૮૧૭માં ચોખાસું કપું.

૫જી શ્રી શત્રુઘ્ન મદુપતીધર્મ આવી કોઠ શ્રી રૂપચંદ બો
 ના હોસસરે અનેક જિનાસયોની પ્રતિષ્ઠા કરાવી મોઘા
 શ્રી ચંદ્રપ્રભસવાગીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

ના. રોક ઓ દેવતાજ મસાલ'આએ ઓ ગાડીજની યાત્રા
માટે કાલેસ સંઘમાં પધાર્યા.

સં. ૧૮૪૪ માહ વદ ૯ શુક્રવારે પાટણ માં મિત્ર
પ્રતિષ્ઠા કરી.

પછી પાટણ રાધનપુર આસપાસ વિચરી મં. ૧૮૪૮ તું
ચોમાસું રાધનપુરનું કરી. ઓ સિદ્ધાચલ મહાતીર્થે જઈ
લીંબડી ધર્મગુરુન પધાર્યા

ત્યાં રાંદેરના સ્થાનકવાસીઓ સાથે શાસ્ત્રાર્થમાં ૭૫ મેળવ્યો.
પછી ખંભાત પધાર્યા. પાછા સિદ્ધગિરિજી પધાર્યા. ત્યાંથી
લીંબડી આવી ધ્યાનકવામીઓ સાથે વાઘવિવાહમાં ૪૫ મેળવ્યો.

પછી હૃદયરામ હીવાને કાલેસ ગોડીજના સંઘ સાથે વેગાઈ
યાત્રા કરી લીંબડી ચોમાસું કર્યું.

મં. ૧૮૫૩નું ચોમાસું રાજનગર અમદાવાદ માં કર્યું.

આ ચોમાસા દરમ્યાન ધર્મદેશનાથી પ્રભાવિત બનેલ રોક ઓ
સદ્ગુણીયંદ ઓમાળી એ સં. ૧૮૫૪ મહાવદ ૫ સોમવારે
સહસ્રરૂપા પાર્થનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરાવી

જેમાં ૪૭૧ જિનમૂર્તિઓ અને ૪૬ ચિદમૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા ધર્મ

પૂજ્યશ્રીના ઉપદેશથી રાજનગર અમદાવાદના ઓરડાવાસ
ગૃહથી હૃદયરામંદ સંઘનોએ ઓ સિદ્ધાચલ મહાતીર્થનો મોટો સંઘ
કાઢ્યો.

સં. ૧૮૫૭ માં પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી ઓ સમેનગિખર
મહાતીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર થયો.

સં. ૧૮૫૮ માં લીંબડી ચોમાસું કરી અમદાવાદ પધારી
સં. ૧૮૫૯ વૈ. સુ. ૭ શુક્રવારે પ્રતિષ્ઠા કરાવી એ ચોમાસાં
કરી પાટણ પધાર્યા.

જન્યોના મંત્રપત્રમાં જેનું ક્રિતિદામિક રાસમળા, મી
કોદમકૃતપદારથીરામ આપિમાં પત્રો વિગતે નેપાઈ છે

ખ.૭ ક્રિતિ જે. મુ. કવિમાં (ખા. ૨. ૫ ૭૫૨) નો
મંત્રનો રાસ નેપાઈ છે કે.

“પૂજ્યધોના ગુરુદેવથી પૂ. આ. શ્રી વિજય સીમામ્ય
મુદિ મ. પાદભુની આસપાસના દત્ત

તેઓશ્રીની આચાર્ય પદથી સં. ૧૭૬૪ પાંચ મુદ ૨
કવિવારે મારવાના આદી અમે (મગાંતરે શ્રીરોહીમા) થયેલ,
તેમજ આચાર્ય-પદ નિમિત્તે વાલ્મી-મંદોત્સવ અમદાવાદમાં
મળીયા દોશ્રીને ત્યાં થયેા હતા.

પૂજ્યધોના સ્વર્ગવાસ ત્રીનેરમાં સં. ૧૮૧૪ ના દીવ
મુ. ૧૦ના થયેલ.”

પૂ. આ. શ્રી વિજયસક્તીમુરીછ મ. માટે એમ નોંધ
મળે છે કે—

“પૂજ્યશ્રી મારવામાં આજ પાસેના પાસદી ગામના
પેસ્વાર વલ્લિક દત્ત, પિતાનું નામ દેવરાજ અને માતાનું
નામ આણીદીબદેન હતું.

જન્મ મુ. ૧૭૬૭ સેત્ર ગુપના રોજ થયેલ. હીશ
વખતે આ મુનિધિવિજયછ મ. નામ સ્થાયેલ. અને આચાર્ય
પદથી તે જ વર્ષમાં સેત્ર મુદ ૬ ગુરુવારે શ્રીનેરમાં ધામ-
ધૂમથી થઈ.

જેનો ઉત્સવ ત્યાંના હીતા વસનછ વગેરે આવકોએ
ખૂબ ધામધૂમથી કર્યો.

મંભવત : આ ચોવીશી પણ આમની હોય તે આ ચોવી-
શીની રચના પણ સં ૧૭૬૦ પૂર્વે થયાનું અનુમાન થઈ શકે.

આ ઉપરાંત જ્યે. મૂ. કવિઓ (ભા ૩ ખ. ૧ પા ૧૦૬)
માં ૪૪૫ મા કવિ તરીકે તથા. શ્રી વિનીત વિજયજી મ. ના
શિષ્ય તરીકે દેવવિજયજી-કીર્તિવિમળની નોંધ છે.

પૂ. શ્રી દેવવિજયજીનું નામ કીર્તિવિમળ દોવાનું અનુ-
માન તેઓશ્રીની રચેલ શ્રી અષ્ટમકારીપૂજા (સં. ૧૮૨૧ આસો
સુ-૩ ગુકવારમાં) શ્રી પ્રચલિતમાં

॥સકલ પંડિત વિદ્ શેહરોએ, શ્રી વિનીતવિજય મુદ્દ ૧
તાસ ચરણ સેવા થકીએ, દેવ ના વાંદિત થાયા ॥
આવી નોંધ મળે છે. છતાં પ્રચલિતના પાનાના ઉપરના ભાગે હળશ
પાડી નીચે મુજબ એક કાવ્ય છે

હનિ મિનવરપૂન્દ્રં નુક્રમાવેન કીર્તિ-
શ્ચિમલમિદ્ જગત્યાં પૂજયન્ત્યપ્થા ચે ।
નિષ્કલિમલહેતોઃ કર્મણાં તં વિધાય
પરમગુણમયં તે યાન્તિ મોક્ષં દિવીત ॥

આ કાવ્યમા પ્રથમ-દિતીય પાદમાં કીર્તિવિમલ નામનું
સૂચન છે.

પ્રમુત ચોવીશીના કર્તા પ્રથમના વિદ્વદ્ભાન વીસી ના
કર્તા વડુ સંભવિત છે. તત્ત્વં તુ જ્ઞાનિગમ્યં

૨૪ શ્રી દાન વિમલજી મ.

આ ચોવીશીના કર્તા દાનવિમલજી મ. છે, એમ સદૃશ રીતે
નાજી થાય છે

જોકે શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞ સ્વામી, શ્રી વામુપૂજ્ય સ્વામી શ્રી
અરનાથપ્રભુના, સ્તવનમાં સ્તવનના છેડે “દાનવિમલ” પદનો
ઉલ્લેખ છે.

વિજયજી મ. શિષ્ય પૂ. શ્રી ધર્મવિજયજી મ. શ્રી એ તથા પૂ. શ્રી. મેરૂવિજયજી મ. શિષ્ય પૂ. શ્રી કલ્યાણ વિજયજી મ. શ્રીએ સંશોધન કરેલ.

• પા. ૬૫૩-૫. ઉપા. શ્રી મેઘવિજયજી મ ના શિષ્ય પૂ. શ્રી. મેરૂવિજયજી મ. નો ઉલ્લેખ છે. જેમના માટે પૂ. ઉપા. શ્રી. મેઘવિજયજી મ. શ્રી. એ પંચતીર્થસ્તોત્ર-બનાવેલ, જેના એકેક મ્લેકમાં પાંચ તીર્થના ભાગાર્થવાગા શબ્દોની મુંઘણી હતી

• પા. ૬૫૪-૫. ઉપા. મેઘવિજયજી મ. શ્રી એ પોતાના શિષ્ય શ્રી મેરૂવિજયજી મ. માટે રમણશાસ્ત્ર લખ્યું છે.

• પા. ૬૬૨-સં ૧૭૦૭માં તપાગચીય પૂ. શ્રી. દેવવિજયજી મ શિષ્ય પૂ. શ્રી. શાંતિવિજયજી મ. શિષ્ય શ્રી પૂ. શ્રી ખીમાવિજયજી એ પરમપવિત્ર શ્રી હૃદયસૂત્ર પર આ-બાળ-ગોપાળ-પ્રસિદ્ધ ખેમશાહી નામે ગુજરાતી બાજાવગોલધર દીકરાનું નિર્માણ મહોમદશાહમાં પૂ. શ્રી. જયવિજયજી મ શિષ્ય પૂ. શ્રી મેરૂવિજયજી મ. ની સહાયતાથી કર્યું.

• પા. ૬૬૪-૧૮ મા શતકના ગુજરાતી કવિઓની નેધમાં- "મેરૂવિજયજી મ. સં. ૧૭૨૧-૨૨" એમ નોંધ છે.

• પા. ૬૬૮ વિ. સં. ૧૭૨૧માં પૂ. શ્રી મેરૂવિજયજી મ. જી એ શ્રી વસ્તુપાળ-તેજપાળ શાસ બનાવ્યાની નોંધ છે

જે, ગૂ. કવિઓ (લા ૨ પા. ૧૬૦) માં ૩૨૭મા કવિ તરીકે શ્રી મેરૂવિજયજીનો ઉલ્લેખ છે.

ત્યાં પરિચય આ રીતનો છે.

"તપાગચીય પૂ. આ. શ્રી વિજયવદાન સરીશ્વરજી મ. શિષ્ય પદિત ગોપજી ગણી શિષ્ય પં. શ્રી

વધુમાં તેમની બે દુનિઓ પણ નોંધી છે.

૧. શ્રી નેત્રિનાથ રાજમલી સંવાદરૂપ ૨૪ ચોક
સં. ૧૮૩૬ કા. વદ, પ. રવિ.

૨. શ્રી વિભક્ષાચલ તીર્થમાળા-સં. ૧૮૪૦ કા. સુ ૧૩
વગા છે. ગૂ. કવિઓ (ભા ૩ પં. ૧ પા. ૩૪૪) માં ૫૮૨
સંખ્યાના કવિ તરીકે ખીન અમૃતવિજયજી મ. નો ઉલ્લેખ છે.

જેમાં તેઓશ્રી તપાચંદ્રીય પૂ. શ્રી હંસવિજયજી મ. શિવ
શ્રી ગંગવિજય મ. શિવ પૂ. શ્રી ચતુરવિજયજી મ. ના શિવ
દત્તા. એમ ત્રણેયું છે તેમનાં એક દુનિ નોંધી છે.

કવિયુગનો છંદ-સ ૧૬૦૨ વૈશાખ વદ ૧૦

આ રીતની ચાવીસીસર શ્રી અમૃતવિજયજી મ. ના નામની
નોંધ મળે છે.

તેમાંથી વિ. સં. ૧૮૪૬માં ચમેલા પૂ. શ્રી અમૃત-
વિજયજી આ ચાવીસીના કર્તા હોય તો બધું સંભવિત લાગે છે.

આ રીતે ભક્તિરસ જગ્ગા પ્રથમ ભાગમાં પ્રકટ થયેલી ૩૧
ચાવીસીનોંધી ૨૧ ચાવીસીઓના પરિચય લખ્યા છે

કેમકે પૂ. ઉપા. ચમેલાવિજયજી મ. શ્રી ની ત્રણ ૭
ચાવીસીઓ છે, પૂ. શ્રી જિનવિજયજી મ ની બે ચાવીસીઓ છે. ૨

૫. શ્રી ન્યાયસાગરજી મ. ની બે ચાવીસીઓ છે. પૂ. શ્રી ૨૧૨
પદ્મવિજયજી મ. ની બે ચાવીસીઓ છે. ૮૮૮

એટલે ૩૧ ચાવીસીના કર્તા જગ્ગા ૭ દોઢ જગ્ગીય ચાવીસી-
કારોનો પરિચય આપ્યો છે

તેને ખીન ભાગની ચાવીસીઓના કર્તાઓનો વિચાર કર
શાય છે.

વહેલી મળશે” એવી ધારણા લઈને આવે તેમને આપણે પ્રભુ શામનના પંથે વાળી દેવા”-નો સંકલ્પ કર્યો.

શ્રીમદ્દેવો જન્મ થયા પછી યોગ્ય-સરકારોની માવજત કરી લગભગ બેઠ વર્ષના આગકને પૂ. ઉપા. શ્રી રાજસાગરજી મ. ને ત્યાં ઉત્તમપૂર્વક જોયરી વહેરાવવાની જેમ પ્રભુ-સાસને સમર્પિત કરી દીધો.

વિ. સં. ૧૭૫૬માં પૂ. ઉપા. શ્રી રાજસાગરજી એ દીક્ષા આપી, શ્રીમદ્દેવો નામ પૂ. શ્રી રાજવિમલજી મ. ત્યાંપુ. પૂ. ઉપા. શ્રીએ યોગ્ય પાત્ર બન્યું યોગ્ય મુહૂર્તે વિધિપૂર્વક શ્રી સરસ્વતી દેવીનો મંત્ર પૂ. શ્રી રાજવિમલજી મ. (શ્રીમદ્દેવો) આપ્યો.

શ્રીમદે બિલાડા ગામે વેળાનદીના તટે બોયગમાં આરાધના કરી સરસ્વતીદેવીની કૃપા મેળવી.

છેવટે શ્રીમદ્દે રાજવિમલજી મ. શ્રી સ્વપ્ના આગમપ્રથો, બ્રાહ્મણ, કાવ્ય નાટક, જ્યોતિષ, પિંગળ સ્વરોદય આદિ બનેક ગદ્ય-પ્રયોગ સૂક્ષ્મ અધ્યયન કરી વિગ્રાવિચારક બન્યા, પરંતુ પૂર્વ-જન્મના વિશિષ્ટ-સંયોગના બળે શ્રીમદ્દે અંતરંગ-પરિણતિ બાદ અધ્યાત્મ, ધ્યાન, યોગ તરફ વધુ મુકાવવાળી બની ગઈ.

પરિણામે વિ. સં. ૧૭૬૬ના વૈશાખ મહિને શ્રીમદે ધ્યાન દીપિકા નામનો પ્રથમ ગ્રંથ બનાવી માહિત્ય-જગતમાં પ્રવેશ કર્યો.

સં. ૧૭૬૮ના પૌષ મહિને દ્રવ્યપ્રકાશ ગ્રંથ વજ્રસાધનામાં રચી અધ્યાત્મ જેવી ચીજને કાવ્ય કલા વડે ભાવિકોના સુચિત્રક-માનસ રૂપ મગનમાં ખૂબ વ્યવસ્થિત રીતે ચમચી.

ત્યાર પછી શ્રીમદ્દે સં. ૧૭૬૯ના ફા. સુ. ૩ મંગળવારે સર્વ આગમેના દોહનરૂપ પદ્મજ, નય-નિરૂપા, પદ્મ પ્રભાવ, સપ્ત-

આ વખતે ગુજરાતના સાધુઓમાં વિદ્વાન તરીકે વિખ્યાત પૂ. શ્રી. જિનવિજયજી મ. શ્રીએ શ્રીમદ્ની પામે શ્રી વિગ્રહાવશ્યક મહાભાષ્યનું ખંતપૂર્વક અધ્યયન કર્યાની નોંધ શ્રી ઉત્તમવિજયજી મ. પૂત શ્રી જિનવિજયરાસ માં " મહાભાષ્ય અમૃત લહયો દેવચંદ્ર ગણી પાસ " સબંધી કરેલ છે.

આ ઉપરાંત પૂ. પં. શ્રી ઉત્તમવિજયજી મ. શ્રી એ પણ શ્રીમદ્ પાસે રહી વિવિધ ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરેલ. જે વિગત પુણ્ય શ્રી ઉત્તમ વિજય નિર્વાણ-રાસ માં પૂ. શ્રી પદ્મવિજયજી મ. શ્રી એ નીચે મુજબ નોંધી છે.

“ અરતરગન્ધમાંહિ યથા રે લોત્ર,
નામે શ્રી દેવચંદ્ર કરે-સોભાગી ।

જૈન સિદ્ધાંત શિરોમણિ રે લોત્ર,
ધૈર્યાદિક ગુણજૂઠું રે-સોભાગી ॥

તે શુદ્ધની વાણી મુખી દુરખ્યો ચિત્ત કુમાર ।
જ્ઞાન અભ્યાસ કરું હવે તુમ પાસે નિરમાર ॥
ઈગિત આકારે કરી, ગાણી તેહ સુપાર ।
જ્ઞાન અભ્યાસ કરાવના કીધો તેહને છાર ॥”

આ ઉપરાંત તપાગન્ધના સમર્થ વિદ્વાન શ્રી વિવેકવિજયજી મ. શ્રી એ પણ પ. ઉપા. શ્રી દેવચંદ્રજી મ. પાસે અભ્યાસ કર્યાની વાત કવિવલ્લુ મુનિ એ નીચે મુજબ નોંધી છે.

“તપાગન્ધમાંહિ વિનીતા વિશ્વજ્ઞ શ્રી વિવેકવિજય મુનીંદ્ર ।

ભણ્યા ઉપમ કરતાં વિનયી ઘણું,
ઉપમે ભણાવે દેવચંદ્ર ॥”

તે ચોમાસામાં ફાટી નિકળેલ મરકીના ઉપદ્રવને
બંધારીજી તથા મહાજનની વિનંતિથી શાંત કર્યો.

આ ચાતુર્માસ દરમ્યાન જૈનેતર સંન્યાસી-યોગીનિ
પ્રતિજોધી જૈન ધર્મનો અનુસારી બનાવેલ.

વિ. સં. ૧૭૬૫મા પાણીતાણા ચોમાસું કરી
જામનમરમાં બે વર્ષ સ્થિરતા કરી ત્યાં હુંડકોને વાઢ
વિવાહમાં છતી ચંચોમાં બંધ પડેલી પૂજા ચાત્રુ કરાવી.

પદ્ધતીના કાકોરને ધર્મોપદેશ આપી તથા સં.
૧૮૦૨-૧૮૦૩મા રાણાવાવના દરબારને પ્રતિજોધ કરી
જૈન-ધર્મ તરફ પ્રીતિવાળા બનાવ્યા.

૧૮૦૫-૧૮૦૬ લીંબડી ચોમાસું કરી લીંબડી,
ધાંગધા, ચૂકામાં જિનજિગોની પ્રતિષ્ઠા કરાવી સંવત
૧૮૦૮માં છતી પાળતા સંઘ સાથે શ્રી રામુંજય-તીર્થા-
ધિરાજની યાત્રા કરી.

સં. ૧૮૧૦માં ચુરતના શેડશ્રી કચરાસાઈ કીકા-
સાઈના છત્રી પાળતા સંઘ સાથે ફરીથી શ્રી રામુંજય
મહાતીર્થની યાત્રા કરી. આ સંઘમાં શેડશ્રી કચરા-
સાઈએ ઉલ્લાસથી ૬૦ હજાર રૂપિયાનો ખર્ચ કરેલ.

ત્યાંથી પાછા અમદાવાદ પધાર્યા. ત્યાં પૂ. શ્રી
નાયકશ્રીએ શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજી મ.ને સન્માન સાથે ૯
૫૬-કેપાયાપ ૫૬ આપ્યું અને શ્રી સંઘે તેનો મોં
કર્યો.

વેળપચમ્પૂરીસર રાજે મુળીડ યી જિનસાજ રે !
 માલે પ્રધાન જિરાજે યી નેમ વિજય જુપરાજે ॥
 રૂપકપદ્મ સેવી, જુપદાન વિજય મન દરખે રે !
 ના જિનસાજની દણિ આજુંદ ઉપજે નિસ્પંદ ॥ "

કગરા

કિમ વીરજિનવર વિથ દિનકર ગાઈ જીં જન યાંકરે,
 માસિ અગલ લોચન સંયમભેદ અવલસરે ।
 ગમચ રાજા બહુદિવાળ યી વિજયરાજ સૂરીસરે,
 ૭ મુળીયો વીરસામી દાનવિજય કવિ મુખ કરે ॥
 । શાપીગાજિન સ્તુતિ

૧ કૃતિને છંદે નીચે મુજબ ઉપસેય છે.

• યી વિજય રાજ સૂરિ ચરણ કમલ ચુપસાય ।

ગદે દાનવિજય કિમ મંગલ કરજો માય ॥

આ પ્રમાણે આ ગળ કૃતિમાં બીજી કૃતિમાં યી વિજયરાજ
 : રાજમે પૂ. ૫ યી યી. તેજવિજયજી ના ચિંથ
 કૃતિયી દાનવિજયજી જ. નેનિદેંય છે.

પરેવી અને
 નવકપતિ
 તેમ છે.

ીસીની નેમ સામા-
 સૂરીયરજી મ.

“શ્રી વિજયરાજસૂરીસર રાજે યુલ્લીડ શ્રી જિનરાજ રે!
 ખંડિ માંદે પ્રધાન બિરાજે શ્રી નેમ વિજય બુધરાજે ॥
 તેડ શુદ્ધપદ્મ સેવી, બુધદાન વિજય મન દરજે રે!
 દાપીશમા જિનરાજની દષ્ટિ આજુંદ ઉપજે નિરપડે ॥”

કથારા

ધર્મ વીરજિનવર વિજય દિનકર માર્ગે જન શંકરે,
 વૈશાખ માસિ અંચલ લીચન મંથનમેદ મંથનને ॥
 શ્રી વપાગચ્છ રાજા બહુદિવાળ શ્રી વિજયરાજ સૂરીસરે,
 તમરાજે યુલ્લીયો વીરસામી દાનવિજય કવિ મુખ કરે ॥
 ૩. શ્રી દાપીશમા જિન સ્તુતિ

જે મુનિને છે નીચ મુજબ કામેષ છે
 ૫. શ્રી વિજય રાજ મૂર્તિ ચરણ કમલ મુખમાવ
 ૬. દાનવિજય કમ મંથલ દરજે આવ ॥

આ પ્રમાણે આ વજ્ર મુનિના નીચ મુનિ. શ્રી વિજયરાજ
 સાગર મૂર્તિ મળ્યે પુ. ૫. શ્રી શ્રી. નેજવિજયલ ન. દિવ
 નથી પુ. મુનિશ્રી દાનવિજયલ મ. ૨. નિર્દેશ.

અહીં ૧૬૮૦ અને ૧૭૦૦ મુનિનાં ક્રમનુસાર મેં લખીને લેવા કા
 ન્યહી મેં તપાસવું જોઈ ના. શ્રી વિજયરાજ મૂર્તિ ૧૬૮૦ મ.
 ૧૭૦૦ મેં લેવા છે

આ દાપીશ. ૧૭૦૦ ૧. આ વજ્ર વિજયલ મ. ૧૭૦૦ ૧.
 શ્રી ને. વિજયલ મ. ૧૭૦૦ ૧. ૧૭૦૦ ૧.

રંગશાસ્ત્ર

ઉપરના મેઘમહોદય પ્રથમાં નિર્દેશિત આ પ્રથ સ્થિતિ
પ્ર મેઘવિજયશુ મ. માટે રચ્યો છે.

સામુદ્રિકશાસ્ત્ર

• હસ્તશસ્ત્રપત્ર સ્વોપજાતિસાધે

પરપ મોડોના આ પ્રથમાં હસ્તરેખા અને
તેને લગતા શુભાશુભ ફળાદેશની વાતો મોંઘી છે.

મંત્રશાસ્ત્ર

• વીસાધનવિધિ

શ્રી. પદ્માવતી સ્તોત્ર અંતર્ગત કાવ્યના ચિત્રરત્નામ્બક આ
પ્રથમાં શ્રી અનુન પત્રાકા, શ્રી વિજય ચંદ્ર ના ઉપયોગથી
વિગત છે.

અધ્યાત્મ

• માતૃકાપ્રસાદ

સં. ૧૭૬૭ માં સુમંત્રમંદિરમાં ખુલાવેલ આ પ્રથમાં ૬૪ સ્વ
સદ્ વર્ણનાય વિસ્તૃત વ્યાખ્યા સાથે ૬૪ સ્તોત્રો વિવિધ ગદ્યો
લખ્યાં છે.

• શ્રી અર્જુન ગીતા-નવગીતા

કૃત્તેનગેલી ભગવદ્ગીતા ની સ્ત્રોત ૩૬ અધ્યાય માં સ્વરૂપ
આ પ્રથમાં અપરાધના નિરૂપણ સાથે અમર કૃત્તેનગેલી તાત્ત્વિક
વિચાર દ્રષ્ટિમાં દર્શાવ્યા છે.

• જ્ઞાનમોષ

• મરુત ભગવાન સ્વરૂપ આ પ્રથમાં જ્ઞાન નવના વિવેચન
સાથે શુદ્ધ અખંડ નવનું નિરૂપણ કદુ દોષ નેમ ન

આ ઉપરાંત જૈન ગૂ કવિઓ (ભા. ૩ ખં. ૨ પા) ૧૨૧૪

આ પાને-

અન્ય શ્રી મેઘ વિજયજી મ. નો પરિચય આ પ્રમાણે
આપેલ છે કે-

‘તપાગમ્હીય શ્રી વિવેક વિજયજી મ. શિષ્ય શ્રી
માનિક્ય વિજયજી મ. શિષ્ય તરીકે પૂ. શ્રી મેઘવિજયજી
મ.’

૦ સંગ્રહકળશ કોપાર્થ સં ૧૭૨૧ વેસ્ટકોલ (વેસવળ)
વગી શ્રી કૃપાવિજયજી મ. ના શિષ્ય શ્રી પૂ. શ્રી મેઘવિજયજી
મ. ના નામે “કુમતિ નિરાકરણ હુંડી સ્તવન” (ગા ૩૬
શિખરોના વિરોધરૂપ કૃતિની નોંધ આ જ પુસ્તકના પા. ૧૨૧૪)માં છે
આ મેઘ વિજયજી મ. પ્રસ્તુત મેઘવિજયજી ઉપાધ્યાય
જણાય છે.

આ પુસ્તકમાં ૧૫૫૪ મા પાને શ્રી રંગવિજયજી ના શિષ્ય
તરીકે પૂ. શ્રી મેઘવિજયજી મ. ને જણાવી તેમની કૃતિ તરીકે શ્રી
ગોરી પાર્થનાથ સ્તવન

મેઘા કાજલ પું સ્તવન-મં ૧૮૫૧ પૂર્વે નોંધ્યું છે.

૭. શ્રી કેશર વિમલજી મ.

ચોવીશીકારે સમમગ દરેક સ્તવનોમાં છેલ્લે કેશરવિમલ કે કેશર
નામનો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

સતરમા શ્રી કે. ધનામપ્રભુજી ના સ્તવનમાં છેલ્લે પોતાના
નામ ઉપરાંત “બુધકનકવિમલ ગુરુસીસ” એ રીતે પોતાના ગુરુ
મ. પું નામ જણાવ્યું છે.

૮. વગી ચોવીશી છે “ચોવીશી મંગલ ગીત” (૧૦ ગદ્યાનું)

તપામન્દગવજુ દિવાકર સરીગો, શ્રી વિજયપ્રભસૂર શોરે ।
 સંપ્રતિ ગજુ સરિગો, શ્રી વિજયપરતન પ્રતીશોરે ॥
 તેજ ગજુ રાગે જયવંત, શ્રી શાંતિવિમલ કવિરાયા રે ।
 તાસ સંદેશર ઈજુ પરસંમે, કેશર વિમલ ગુણગાયા રે ॥

ઉપી કમતી આ ફી જી ગાથામાં પૂ. શ્રી કેશરવિમલજી
 ને પૂ. શ્રી શાંતિવિમલજી મ. ના બાર્ધ જણાયા છે.

તત્ત્વં કેવલિ ગમ્યં । બીજે શો ઉપાય ૧ આ બંને કૃતિઓની
 નોંધ ને. ગૂ. કવિઓ (ભા ૩ ખં ૨ પા. ૧૩૪૭)માં પણ છે.

૮. શ્રી કનકવિજયજી મ.

પ્રમુખ ચોતીશીમા દરેક સ્તવનના અંતે કનકવિજય નામનો
 ઉચ્ચેય છે. ક્યાંક કનક એટલો પણ છે પણ શ્રી સંલવનાથ
 જિનસ્તવનમાં “વૃદ્ધિ વિજય કવિરાગનો” જણાવી પછી
 કનકવિજય નામ પ્રકૃત છે. તથા શ્રી મદિસનાથ પ્રભુસ્તવન
 માં “વૃદ્ધિવિજય કવિસીસ” એટલો ઉચ્ચેય છે, પરંતુ કતાનો
 પાતાનો ઉચ્ચેય નથી.

એકંદરે આ ઉપરથી પૂ. શ્રી ચોતીશીમાર શ્રી વૃદ્ધિ વિજયજી
 મ. ના શિષ્ય હોય એમ નક્કી થાય છે.

પગી આ ચોતીશીની મળી આવેલી વિ. સં ૧૭૪૧ની પ્રતના ૭
 આશ્વાસને નીચે મુજબ નમસ્કાર છે.

“સકલ્લભકારક ચક્રવર્તી બકારક શ્રી ૧૬ શ્રી વિજય-
 મેન સૂરીશ્વર શિષ્ય પંડિત શ્રી ધીરવિજયગણી શિષ્ય
 પંડિત શ્રી લાભવિજય ગણી શિષ્ય પંડિત શ્રી વૃદ્ધિ-
 વિજય ગણી ગુરુવયો નમઃ”

આ ઉપરથી ચોતીશીમારની આખી ગુરુપરંપરાનો ખ્યાલ
 આવે છે.

૧. શ્રી સુપરબદેવ પ્રભુ-	૨૧૧-૨
૨. શ્રી સુપરબદેવનાથ પ્રભુ-	" ૨
૩. શાંતિનાથ પ્રભુ-	" ૨
૪. શ્રી મુનિમુદ્રન સ્વામી-	" ૨
૫. શ્રી નમિનાથ પ્રભુ-	" ૨
૬. નેમિનાથ પ્રભુ-	" ૪
૭. શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુ-	" ૩

૧૭

આ પ્રમાણે સાત પ્રભુના વધારાના ૧૦ સ્તરનોથી આ ચોવીસી કુલ ૩૪ સ્તરનોની છે

ચોવીસીના છેડે પાંચ ગાથાનો જગજ છે. તેના આધારે જગાય છે કે—

“સં. ૧૭૬૧ કા. મુ. ૧૦ ગુફવારે પૂ. પં. શ્રી બોજવિમલ કવિરાય શિષ્ય પૂ. શ્રી રશ્મિરવિમલજીએ આ ચોવીસી બનાવી.”

વળી સપાદન માટે મળી આવેલ પ્રતની પુસ્તિકા આ મુજબ છે.

इति श्री चोवीस जिन स्तवन संपूर्ण ॥

“ ૫ શ્રી નિરવિજયગણી લિખિત ॥

“ મુદ્રાવિદ્ય તેજકુંજર પઢનાય”

“ સંવત્ ૧૭૮૨ વર્ષે ॥૬૥॥”

આ પુસ્તકની સંપાદનમાં ઐતિહાસિક પ્રયોગમાં તપાસ કરતાં જી. ગુ. કવિઓ (ભા. ૨ પા. ૩૫૨)નાં ૩૮૫ માં કવિ તરીકે રશ્મિર વિમલજી અને નોંધ્યા છે.

ગરબીય પૂ. આ. શ્રી મહિમાપ્રભસૂરીચર મ. પદ્ધર પૂ.
આ. શ્રી ભાવપ્રભસૂરિજીએ આ ચોવિંશીની રચના કરી.”

વધુમાં મહત્તરની વાત એ છે કે-રચના પછી તુર્ત માત્ર અગિ-
યાર દિવસમાં જ રચયિતાની પાનાની હાથની લખેલ પ્રત મળી
આવે છે.

આ વાત નીચેની પુષ્ટિકા પરથી જણાય છે.

સંવત્ ૧૭૮૬ મિતે ફાલ્ગુન સુદ ચતુર્દશ્યાં
ચાન્દ્રિવારે શ્રીમતિ અણહિલપત્તને ટ ટંરપાટકે
પૂર્ણિમાપન્નીય શ્રી ભાવપ્રભમૂરિણા લિપીકૃતાન્તિ
શ્રી સેઝરનનામધેય પઠન કૃતે । શુભ મયતુ ॥ શ્રીરત્ન ॥

આ પૂત્તની વિદ્વજ્જગતમા ખૂબ પ્રસિદ્ધ છે. આ પૂત્તશ્રી
વિશે ડૉ. આ. નો સં. ઇતિહાસમાં નીચે મુજબ નોંધ મળે છે.

• પા. ૬૬૫ અક્ષરમા યતકના મુજરાની કવિઓની સાક્ષવારી
સાથે નામાવલીમા ૭૪૫ નામ છે.

ત્યાં તેમણે આચાર્યગણના પૂર્વે નામ લાવેલજી જણાવ્યું
છે અને વિ. સં. ૧૭૮૬ થી ૧૭૮૬નો તેમનો સમય જણાવ્યો છે.

• પા. ૬૫૦માં દિ. મં. ૬૪૫માં નીચે મુજબ નોંધ મળે છે.

“વળી ભાવપ્રભસૂરિ (સ. ૧૭૬૨-૬૬)એ એક સર્વેશ્વરમાં
જાણેના વરમાદથી રચાવવાસીઓના વિશેષમાં ખૂબ લખ્યું છે તે
જાણે કહીને સમાજ એ છે કે-

× × × × × જડે કંઠીએ

પૂજા પ્રતિમા ઉપેખી

હોયે ભયે ગુરુદેવી

× × ન રહી ન મૂંઝીએ ॥”

આ ઉપરાંત જે. ગૂ. કવિઓ (ભા. ૩ ખં. ૨ પા. ૧૪૨૪)
માં ૪૩મા ક્રમાંબા રૂપિ તરીકે ભાવરતન-૨ ભાવપ્રભમુદિ પો.
નેપાને તેમની કૃતિઓ નીચે મુજબ નોંધી છે.

૧. વિદુરમાન જિનવીરણી

સં. ૧૭૮૦ માધવમુળ્ય ૭ મોમ

૨. શ્રી મદિમાપ્રભમુદિ નિર્વાણ રાસ સં. ૧૭૭૨ પોપ મુ. ૧૦

૩. શ્રી જિન સ્તવન ચોવિગી - સં. ૧૭૮૩ કા. સુ. ૩ મોમ
પ્રસ્તુત ચોવીગીની આ નોંધ છે.

૪. બુદ્ધિવિમલાસતી રાસ - સ ૧૭૬૬

૫. અંબડ રાસ - સ ૧૭૭૫ જેઠ વદ ૨ રવિ પાટણ

આ ઉપરાંત બકી (પા ૧૪૩૨) પૂજ્યશ્રીની પ્રકીર્ણ કૃતિ
નીચે પ્રમાણે નોંધી છે.

૧. શ્રી ગુરુ મદિમાપ્રભમુદિ ૬ ગાથા

૨. મુસિય-સમગ્રાધિકાર ચોપાઈ-૬ ગાથા

૩. શ્રી. સિમ્પ-સમગ્ર ચોપાઈ-૧૩ ગાથા

૪. શ્રી. કુસિંય-સમગ્ર ચોપાઈ-૧૨ ગાથા

૫. શ્રી. ધન્નાજી સમગ્રાધ ૫ ગાથા

૬. શ્રી. મુસમદ મુનિ સમગ્રાધ ૧૬ ગાથા

૭. શ્રી. રાજમતી રક્તેનિ સંવાદ સમગ્રાધ-૧૬ ગાથા

૮. શ્રી નાજુરશામી

૯. શ્રી. આદિગિન

૧૦. શ્રી. માદુખંડજી

૧૧. શ્રી. ભરત મેદા

અ. શિષ્ય પૂ. શ્રી પુણ્યવિજયજી મના શિષ્ય પૂ. શ્રી રત્નવિજયજી મ.,”

આ પુત્રપ્રાપ્તિની કેટલીક કૃતિઓ અહીં નોંધાઈ છે

૧. શ્રી ગુકરાજ ચોપાઈ-સં ૧૮૦૮ આમે સુદ ૧૦ ગુરૂ નૈમડહેરો વારાહી નગરે.
૨. શ્રી પ્રતિભાસ્થાપનગર્ભ શ્રી પાર્શ્વજિનસ્તવન
૩. શ્રી ચૈત્યવંદન સંમહ

અહીં નોંધ્યું છે કે પૂ. શ્રી રત્નવિજય (પ્રથમ) જીએ વિ. સં. ૧૭૫૮માં આ ચોવીસી રચી છે.

આની નિષામ કરી રહી

આ ઉપરાંત જે ગૂ. કવિઓ (ભા ૩ ખંડ-૧ પા-૧૨૭) માં કવિમાંક ૫૦૧-૩માં રત્નવિજય (૩) નો ઉલ્લેખ છે.

જેમને તથાગૃહીય શ્રી માલુકવિજયજી મના શિષ્ય તરીકે ઓળખ્યા છે.

તેમની એક કૃતિ ૫જી ત્યાં નોંધી છે.

||૧૦૦૧|| શ્રી સિદ્ધચક્રસ્તવન-

શ્રી નવપદ સ્તવન-૧૪ ગાથા.

અ. ૧૮૨૫ વસંત માસ.

— ૧૩. શ્રી માલુકવિજયજી

શ્રી મહાવીરપ્રભુ સ્તવન (ગા. ૫)માં “ શ્રી પ્રિભાવિજય બુદ્ધ શીરા” ૫૨થી પોતાના ગુરૂનું નામ સૂચવ્યું છે.

તે પ્રમાણે ચોવીસીકર પૂ. શ્રી માલુકવિજય મ. ના ગુરૂ

ઉપરે "इति चरवीशजिनस्तवनानि

लिरितानि कृतानि च"

આમાં લિરિત્તાનિ અને કૃતાને બે ૧૬૦ દોઈ પૂ. મી રચયિતા
મુનિશ્રીએ સ્વકૃતને લખેલ આ પ્રાની નોખ સીધી હોય તેમ લાગે છે.

આ સિવાય જૈ. ગૂ. કવિઓ (ભા. ૨ પા. ૪૫૭)માં તપામઝીય
શ્રી રૂપવિજયજી મ. ના સિધ્ધ પૂ. શ્રી માણેકવિજયજી મ.
ની નોખ છે. તેમની બનાવેલી ચોવીશી નો અઢી ઉલ્લેખ છે.

જોની રચના વિ. સ. ૧૭૮૮ પૂર્વે થઈ છે

વગી જૈ. ગૂ. કવિઓ (ભા. ૩ ખ. ૨ પા. ૧૪૫૨)માં કવિ
ક્રમાંક-૪૫૭માં પ્રમુત પૂ. શ્રી માણિક્યવિજયજી મ. (૧) શ્રી
પિમાવિજયજી મ. સિધ્ધનો ઉલ્લેખ છે.

ત્યાં નીચે મુજબની ત્રણ કૃતિઓ નોધાઈ છે.

૧. શ્રી નેમરાજસંખારમાસા મં. ૧૭૪૨ થી મુ. ૩

૨. શ્રી પર્યુપજુ વ્યાખ્યાન મુજબાય લઘ ૧૧

૩. શ્રી રતવન ચોવીશી

આ ચોવીશીની હ. ચિ. પ્રા. વિ. સં. ૧૭૬૩ જેઠ વદ ૪
રવિવારની લખાવેલ એક માન્યકારમા છે.

આ ઉપરાંત જૈ. ગૂ. કવિઓ (ભા. ૩ ખ. ૧ પા. ૨૫૭)માં
કવિ ક્રમાંક ૫૩૧ તરીકે તપામઝીય શ્રી ગુમાનવિજયજી. મ.
ના સિધ્ધ તરીકે પૂ. શ્રી માણેકવિજયજી મ. ને જણાવ્યા છે

ત્યાં તેમની એક કૃતિ પણ નોંધી છે.

૧. શ્રી રઘુસંભદ્ર કોરવા સંબંધ રસવેલી વિ. સં ૧૮૬૭
હોઈ

છેલ્લી ગાથા

કાળ અનાદિ હે તીરથ એ થયે આ, કરી અખીયાપત નુગાદિત્ય
શી પતિવિજય હે ત્રિશુલ ગાવતાં-આ

આતમજ્ઞાન દીપ પ્રગટાવ-૨૧-૫૧ ૬૥

(શીપતિ એટલે કૃષ્ણ તેથી શીપતિવિજય એટલે
કૃષ્ણ વિજય)''

ભારે પ્રભુન મોનીશામાં પ્રભુ મહાલક્ષ્મી પ્રભુ સતવન છડું છે
તેથી આ પ્રાન જુદી હોય કે આ કર્તા એ બે મોનીશી બનાવી હોય
વળી છેલ્લે પ્રભુ મહાવીર સ્વામી તું સતવન પણ છડું
લાગે છે.

જુઓ તેની પ્રથમ અને છેલ્લી (નવમી) ગાથા જો. ગૂ-કવિઓ
(ભા-૩-ખ-૧ પા-૩૧૩)માં આ મુજબ છે.

૨૪. શી મહાવીરજિન સતવન

શીતલ જિન સહજાન દી-એજુદેરી

સિદ્ધારથ ત્રિસલાનંદ,

કુળ કૃષ્ણ વિકાસન ચંદ

માતું ઉપશમરમતો કંદ

—જગત ગુરૂ વીર પરમ ઉપકારી !

નિરૂપાધિક દાન દાતારી-જગત. ॥ ૧૥

x x x x x x

છેલ્લી ગાથા

પ્રથમ ગર્ભ દાયક સ્વામી,

દીપે વિજય અંતસ્વામી,

સિનનારી હૃદય વિસરામી-જગ. ॥ ૧૬ ॥

અદી તેમની બે દુનિ નોંધી છે.

(૧) શ્રી મંગલ કંગરા રાસ સ - ૧૭૪૬ આલો સુદ ૧૫

(૨) શ્રી શુભેશ્વરજીનો રાસોડો-સં. ૧૭૮૪ મહા વૃદ્ધ ૫-૨૩
આ પૂજ્યધોની એક દુનિ વધારામાં છે. ગૂ. કવિઓ (ખા. ૩
ખં. ૨ પા. ૧૩૬૫) માં નોંધાઈ છે

શ્રી દુષ્યવન્ના રાસ-સં. ૧૭૩૫ આલો સુ. ૫ શુધ.

વગી ચોરીથીના રચનિ પૂ. શ્રી શ્રી દીપવિજયજી મ. ના
સમાન નામ વાગા પૂ. શ્રી કવિરાજ બહાદુર તરીકે વિખ્યાત
પ્રસિદ્ધ શ્રી દીપવિજય કવિરાજ પણ છે.

તેમનો પરિચય છે. ગૂ. કવિઓ-(સા. ૩ ખં. ૧ પા. ૧૪૬)
માં આ મુજબ છે.

“તેઓશ્રી તપાગન્ધીય શ્રી વિજયાજીદસુરિ શાખીય
પૂ. પં. શ્રી પ્રેમવિજયજી મ. શિખ્ય પૂ. પં. શ્રી રતન-
વિજયજી મ. ના ગિખ્ય થાય, તેઓ શ્રી પંન્યાસ હતા.”

તેઓની કૃતિઓ નીચે મુજબ નોંધાઈ છે

૧. શ્રી સોહમકૃત પદ્માવતી રાસ

પ્રજુ મહાવીરની પરપરાનો સંગમ ઇતિહાસ જેમાં સકાપેશ છે
જેમાં પ્રસાદ આચાર્યો સાધુઓ, આરકો, રાજાઓ, મંત્રીઓ આદિનો
વિગતવાર પરિચય છે તેવા મહાકાવ્ય રાસ. ૧૦૮૪

વિ. સં. ૧૮૭૭ વૈશાખ સુ. ૧૩ ચંદ્ર વાસરે
વિજય કવિરાજ-મુબારક બંદરે શ્રી શાંતિનાથ પ્રેમ
-સેના. સં. ૨૦૦૦.

વધુમાં જે. ગૂ. કવિઓ (ભા. ૩ ખં-૨ પા. ૧૪૬૯) માં
કવિકર્મકે ૪૬૩ માં ગુણવિલાસ મ. (જેમનું બીજું નામ
ગોકળચંદ્ર હતું) ના પરિચય સાથે ઉલ્લેખ છે.

આ ચોવીશીની એક પ્રતમા આદિ ભાગે “શ્રી ગોકળચંદ્ર
કૃત ચોવીશી લિખ્યતે” એમ લખી પ્રસ્તુત ચોવીશી શરૂ કરી છે તે
કદાચ ચોવીશીશર પૂ. મુનિ શ્રી ગુણવિલાસ મ.ન બીજું
નામ શ્રી ગોકળચંદ્ર પણ હોય.

બીજું આ પ્રતમાં છેવટે પાઠાંતર તરીકે “સંવત સત્તાવના
વરસે એમ પણ પાઠ છે

વળી શ્રી જિનસાગર સૂરિના ઉલ્લેખ વાળી પ્રત મળી
છે કે જેમાં ચોવીશીનો રચના સમય સ, “૧૪૯૬ માધ મુ ૧૦
નોંધાયેલ છે. આમાં રહસ્ય જ્ઞાનિમય” અહીં તે જે સામગ્રી જેવી
મળી તે રીતે નોંધી છે

આ પૂન્યથી અંગે વધુ વિગત આ પ્રમાણે પણ મળે છે.

“પૂ. ઉપા. શ્રી સમયમુંદરગણીની શ્રી કલ્પસૂત્રની શ્રી
કલ્પલતા નામની દીકાની પ્રત આ મુનિશ્રીએ સં. ૧૭૩૫
ભા. વ. ૨ દિને શોધી છે.

આની ૧૫૨ પાનાની પ્રત શ્રી ગોકળચંદ્ર સેંદ્રલ
લાયબ્રેરી-મુંબઈમાં છે.

બીજી ૨૦૬ પાનાની પ્રત મુંબઈની રાયલ એશિયાટીક-
સોમાપટ્ટીમાં છે.

જેની પાછળ પુષ્પિકામાં સં. ૧૭૪૮ ભા. વ
જેસકરેરમાં ૨૧૬૩ને આ પત્ર લખાવાની ગેરબ ની

૩. શ્રી મંગલકલસા શ્રીપાર્શ્વ
સં. ૧૭૧૪ ભાદરવ ૯ મુ.
- ૪ શ્રી હામોદર દામ
સં. ૧૭૧૮ ભાદરવ મુ. ૮ ભાડમેર
- ૫ હૃદયકાન્ત શ્રીપાર્શ્વ
(શ્રી વિભાક્તિય ચરિત્રાનર્મલ આપગચાર શ્રીપાર્શ્વ) મ.
સં. ૧૭૨૩ ભાદ મુ. ૩ જુલ યાવરનમરી.
૬. શ્રી રીપલ નવવાહ સમ્રાટ
સં. ૧૭૨૬ ભા. ૫. ૨
૭. શ્રી રાનામૂન સ્વાધ્યાય
સં. ૧૭૩૬ ફા. ૫. ૭ પાટળ-
- ૮ શ્રી સમ્યક્ત્વસિત્તરી સ્તવન
મં. ૧૭૩૬ ભાદરવ મુ. ૧૦ પાટળ
૯. શ્રી મુકુન્દરાજ રાસ.
સં. ૧૭૩૭ ભાગ. મુદ ૪ પાટળ
૧૦. શ્રી શ્રીપાલરાખનો રાસ.
સં. ૧૭૪૦ ચૈત્ર મુ ૭ મોમ પાટળ
૧૧. શ્રી રાનાસિંહ રાજપૂર્ણ રાસ
સં. ૧૭૪૧ પાપ વદ ૧૧ પાટળ.
૧૨. શ્રી શ્રીપાલ રામ (નાનો)
સં. ૧૭૪૨ ચૈત્ર વદ ૧૩ પાટળ.
૧૩. શ્રી અવંતિમુકુન્દ સ્વાધ્યાય ગાથા ૧૦૨
મં. ૧૭૪૨ વે. મુ. ૮ કનિ.
૧૪. શ્રી ઉત્તમકુમર ચરિત્ર રાસ
સં. ૧૭૪૫ આસો મુ. ૫ પાટળ

૨૭. શ્રી રાત્રીજય આદ્યાચર્ય રામ ખંડ-૬
સં. ૧૭૫૧ અષાઢ વદ ૫ જુન-પાટળ
૨૮. શ્રી રાત્રીજય નિર્વાણ રાસ
સં. ૧૭૫૧ મદા સુદ ૧૦ પાટળ
૨૯. શ્રી રાત્રીજય મુનિ રામ
સં. ૧૭૫૩ આમે સુ. ૧૧ શુક-પાટળ
૩૦. શ્રી અખયકુમાર રામ
સં. ૧૭૫૮ આરણ સુદ ૫ મેઘ પાટળ
૩૧. શ્રી શીલવતી રાસ
સં. ૧૭૫૮ આ. સુ. ૮-પાટળ
૩૨. શ્રી રાત્રીજય પદ્મિનિ રાસ
શ્રી અમરસેન જ્યોત્સના રાસ
સં. ૧૭૫૬ અષાઢ વદ ૧ પાટળ
૩૩. શ્રી રાત્રીજય નૃપ રાસ
સં. ૧૭૫૬ મ. આ. વ. ૧૧ મેઘ પાટળ
૩૪. શ્રી વજ્રસ્વામી હાથજય રાજહાથ-૧૫ હાથ
સં. ૧૭૫૬ આમે સુ. ૧
૩૫. શ્રી સુલભાદ્ર સ્વાધ્યાય
સં. ૧૭૫૬ આમે સુદ ૫ જુન પાટળ
૩૬. શ્રી જ્યોત્સનામી રામ
સં. ૧૭૬૦ જેઠ તદ ૧૦ આ. પાટળ
૩૭. ૨૦ વિદ્યમાન શિવ સ્તુતિઓ, સં. ૧૭૬૦
સુદ-૩)

વેવિધ તાનીમાટી સજ્જાઓ

અમમાધિ સ્થાનની	ક ૩૨ યોગ સમઢ
૨ ૨૧ સ્થાનની	૭ પામ્યા આગની
૩ ૨૯ પાપમુતની	૮ પરભીવર્તની
૪ ૩૧ મોહનીય સ્થાનક	૯ રાજમનીની
૫ સિક્કા ૩૧ ગુણ	૧૦ કલ્પમપિની

૧૧ ધાતુની કસ્ટીની- ✓

અ ઉપરાંત જૈન ગુજરાત કવિઓ દ્વા. ૩ ખં. ૨ પા. ૧૧૪૪થી ૧૧૮૦ સુધી) માં વિગતવાર પૂ. શ્રી જિનાદર્શનમ, કૃત અનેક કૃતિઓનો વિસ્તૃત પરિચય આપ્યો છે.

જેમાં ઉપર જણાવેલ કૃતિઓ ઉપરાંત જે કૃતિઓ વધુમાં મળ્યા મળી છે તે નીચે મુજબ છે.

૧ શ્રી મંદબાહુસરી-વિરોચનમહેતાનીવાર્તા-રાતરથાની ભાષામાં- સં ૧૭૬૪ કાર્તિક

૨ શ્રી કુસુમશ્રી રાસ-સં. ૧૭૧૫ માગસર વડ ૧૩

૩ શ્રી મહાપુત્ર ચોપાઈ-સં. ૧૭૧૫ મહા વડ ૧ ગુરુવાર અમીપુર સાચોર

૪ શ્રી વેરાગ્ય છત્રીસી-ગા. ૨૬ સં. ૧૭૨૭

૫ શ્રી દશવિકાલિકમુચ-અખ્યવન ૧૦ દાગ ૧૫ સં. ૧૭૩૭ આસો મુઠ ૧૫ મેરના

૬ શ્રી અમરસેન પ્રમદસેન રાસ-સં ૧૭૪૪ મ ૩૬ ૨ કુચ પાટણ

૭ શ્રી વસોધર રાસ-સં. ૧૭૪૭ વૈ. વ. ૮ પાટણ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

